

ROM

LAVUNYINGAMBA POL PİLİWUTNDI ROMBA LİGA NİMBA KAT

1 ¹Rom walinja ngepmamba liga nimba ngwuk kat wan nyaangit piliwutigowun. Wun Pol wun. Wunayi God waa apma nyaangit yiga mbukwangat God wun kat klalaa yiga ambuk wandi.

²Tamba God wandi. wan apma nyaangit tigiyandi tamba God waa nyaangit kwundimba mbuka piliwuta nimbandi, ndi kat God wandi maa luvungamba piliwutndi. ³Wan apma nyaangit kingiyan. Godna nyan nina njambwi nyan Jisas Kraist mat nyan valilaa yandi. Devitna yelangimba mat nyan valilaa yandi. ⁴Jisas kiyalaa laatndangat Godna kwondu klaa nyan tindangat viliganin. Godna waagan ndina mbangimba lindangat viliganin. ⁵Mbambala God wun kat awagapma apma vat yilinda vat yaiga yambi Jisas Kraist. Kava kava ngepma ngepma tiga nimba kat God apma vat tamba yindi. Wupma yiga ambuk waa God wandi yetinjangat yiga mbutigowun. Kraist ta vla liga mbutigowun. ⁶⁻⁷Wungi kat tiga Romba liga nimba ngwuk kat wan nyaangit piliwutigowun. God ngwuk kat wandi. Jisas Kraistna nimba ligiyanguwk. God ngwuk kat woviyaguaga ligandi. Godno nina njambwi nyan Jisas Kriastno apma vat tingwangat ngwuk kat apma vat yigambit.

POL ROM YIVAK KAT WOVIYAGUGA LİGANDI

⁸Tata liga nyaangit ngwuk kat ngambugiyowun. Ngepma ngepmamba liga nimba ngwuk kat waligandi, wukwun. God kat ndina mbangi wiyo waavi taagaligandi waligandi. wanja nyaangit wutaa God kat apma vala waligowun. Jisas Kraistna simba waligowun. ⁹Ngwuk kat tiga nandinya nandinya ngan ngan God kat ngambuligowun. Ngambuliwa vat God viga ligandi. Godna njivwa nimamba kwutigowun. Godna nyan njivwa kwutnda vat yiga mbutigowun. ¹⁰Romba liga nimba kat yiga vigiyowun? Waa God kat wagalaliwun. Ay wameyan yigiyowun waa God kat waliwun. ¹¹Ngwuk kat vivat woviyaguga ligowun. Ngwula maawut kwunapma kkat ngwuk kat simbi kivu ngena vat kwivat wowun. ¹²God kat ngwutna mbangi wiyo waavi taagandi, tingwut wuna maawut

kwunakiyandi. God kat wuna mbangi wiyo waavi taagndi, tiwun ngwutna maawut kwunakiyandi. Awat sowat kwunapmak wowun.

¹³Kita vat vingwangat wowun. Njimbla njimbla ngwuk kat yiga vivak yelavika ligwoun. God wun kat yivak kat kai wandi. Ngwuk kat yavak yigowun. Nat ngepmamba liga nimba kwutaa Godna mbaapma kiyawun. Ngwutnai liga kavamba liga nimba kwutaa kiyavat tigowun. ¹⁴Godnamba klawangat awat yiga mbutigowun. Avisat nimba kat nduwi nimba kat awat yiga mbutigowun. Save liga nimba kat save lapman tiga nimba kat awat yiga mbutigowun. ¹⁵Ngwuk Romba liga nimba ngwuk kat apma nyaangit mbupmak woviyaguga ligowun.

KWONDUO LIGA NYAANGIT

¹⁶Wan apma nyaangit nima nyaangit tagula nyaangit. Tindangat mbupmak kat wuna mbangi ana wuk yigandi. Wan nyaangitmba God nin kat kambanjik viyaisovat tigandi. Kita nyan wan nyaangit wutaa ndina mbangi nyaangik kat wiyo waavi taagandeyan ndi kat kambanjik viyaisogiyandi. Wan nyaangit tat Juda walinja nimba kat mbutindi. Mbambala ndi kat aywaa mbutiganin. ¹⁷Kita nyan wan apma nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan God tiga vat ndinamba God taagagiyandi. Nimamba yelavitindeyan God ndinai liga vla taaga ligiyandi. Tamba wupma piliwutndi. Kita nyan wan apma nyaangit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandangat God tiga vat God taagndeyan wan nyan apma vat tigiyandi waa piliwutndi.

NDINYANGUAN NGLAMBI

¹⁸⁻¹⁹God kat kai waliga nimba, kavle vat yetiliga nimba, God waa nyaangit kat kai waliga nimba, ndi kat Godna maawut kimbut yilingandi. God nyinangwupmba liga wupmak kat kai wanjangat siligandi. Viliganin. Tamba la nimba aywaa God waa nyaangit wuka lindi. Wan nyaangit God ndina maawupmba taagandi. ²⁰Tamba God kwuta nda vilaa kwutna nyan Godna waa yelavitndi. Ndi njimbla njimbla liliga nyana waa yelavitndi. Wan nimba God ana vinin waa ana alipsiga God kat wagiyandi.

²¹Tamba God kat viga lindi. Min nima nyan min waa ana ndi kat yelavitndi. Min nin kat apma vat kwiligamin waa nan ndi kat yelavitndi. Wungi kat tiga ndina maawupmba yelavitanja vat kavle vat yindi. Ndina maawut kemba lapman tiga mandit mandit yelavitndi. ²²Nina maawut apma vat sika liganin waa yelavitndi. Wan ndina maawut wupma na yelavitndi. ²³Njimbala njimbla liliga apma maawut tiga nyan God ndi kat kwagalalaa mimba kambapmba kait viyandi. Viyanja nda aywaa kiyaligandi. Viyalaa kan Godna waa wandi. Walaa kwunatndi.

²⁴God ndi kat wandi. Wun kat kai walaa wan vak yingwuk. Kavle vat yiga yigiyangwuk. Ngwutna maawupmba ay waa wandi God ndi kat.

Kavle vat yilinja vat nat nyana mbangi kat yindi. ²⁵ God waa nyaangik kat kai walaa woseka wanja nyaangit wupmak kat walindi. God kat kwagalalaa God kwutna nda kat mina kwunatndi. God wan nda aywaa kwutndangat ndi nima nyana waa walingain. Apma vatna.

²⁶⁻²⁷ Wungi kat tiga God ndi kat wandi. Kavle vat kwupmak wangwangat kwukiyangwuk waa wandi. Ndina taagwa ndu kat ngambulinja vat kwagalalaa nat taagwanala ngambulindi. Ndu nimbun. Taagwa kat ngambulinja vat kwagalalaa nat nduanala ngambulindi. Mbangi wuk tapman nimba. Kavle vak yetinjangat kavle vat yigiyandi.

²⁸⁻³¹ God kat yelavipmak kat kai wanjangat God ndi kat wandi. Kavle maawut yeti waa wandi. Ndina kavle maawupmba kavle savle yetindi. Nat nyana nda klavat yelavika yetindi. Kao nambwiya ndi. Woseka waa namwiya ndi. Ndu vatnyaliga nimba ndi. Yiga tagiga mbutindi. God kat kao yilindi. Nin inaka liganin waa yelavitndi. Kavle vat kwupmak kat mina yelavitndi. Nyaek nyime waa vak wutapman nimba ndi. Apma maawut yelavitapman ndi. Nat nimba kat kwunatapman nimba ndi. Miwa yilapman nimba ndi. Nyaangit veiga woseka waa yetilindi. ³² Kingi kavle vapmba yetiliga nimba God ndi kat sigiyandi. Tamba vilindi. sigiyowun waa God wandangat yelavitapman kingi kavle vapmba mina yetilindi. Kavle vatna. Nat nimba kat ninai yetiliga vapmba yeti waa walindi. Kavle nglei vatna.

GOD SIMBLAN ANA SILIGANDI

2 ¹ Wan nimba kat wutaa yelavitigangwuk? Wan nimba kavle nimba ndi waa yelavitigangwuk? Ngwutnogwi aywaa wungi vat sigat. Ndinai yetiga vapmba ana yetikiyowun waa ana God kat waigangwuk. Wan nimba kat kavle nimba ndi wangwelian ngwulai waa nyaangit ngwula lak yigiyandi. ² Kingi vak kavle vapmba yetiliga nimba kat God awat sigiyandi. Viliganin. Simblan ana sigiyandi. Kavle vatmba yetilingjangat God sigiyandi. ³ Wungi kavle vapmba yetilinan God nin kat ana sigiyandi waa yelavitigangwuk? Ngwuk kat wagalavat wowun. Awa luwa. sigiyandi. ⁴ God ngwuk kat kaiga lindan ana yelavitigangwuk? Ngwuk kat silapman kawiga ligandi. Miwa yiga silapman kawiga ligandi. Manda kat. Kupi maawut sikuwangat silapman kawiga ligandi. ⁵ Kupi maawut sitapman ywilingweyan Godna kimbuk maawut tiga vat kita yisoga laagaligandi. Ndinyangu kat Godna kimbuk maawut tiga vatna kwigiyaa nandinya ndina maawut ana tivigiyandi. Simblan ana kwigiyandi. Aywaa kwigiyandi. ⁶ Yagiyyaa nandinyamba kita nyan kita nyan kat wan nyana kipmamba yiga yetinda vapmba God kwigiyandi. ⁷ Apma vat klavat tiga, simbi kivu nda klavat tiga, God waa nyaangit wutiga nimba kat God ndinai liga vla ligiyyaa vat kwigiyandi. ⁸ God kat kai waliga kavle vapmba yetiliga nimba kat God ndina kimbuk maawut

tiga vat aywaa kwigiyandi. ⁹Kavle vapma yetiliga nimba ndi kat vat tinja vat kwulakiyandi. Juda walinja nimba Juda ana nat nimba aywaa kavle vapmba yetinjeyan ndi kat vat tinja vat kwulakiyandi. ¹⁰Apma vapmba yetiliga nimba ndi kat apma vat tigiyandi. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywaa apma vapmba yetinjeyan ndi kat God tiga vat tinjeya vat, kwonduo lsvat tinjeya vat, kao lapman tinjeya vat tigiyandi. ¹¹Wan vak ndinyangu kat aywaa tigiyandi. God kita vapmba ndinyangu kat aywaa yilingandi. Mandit mandit ana yiligandi. ¹²⁻¹⁵Godnanamba Moses klalaa nin kat kwinda lo waa nyaangit kwutaa liga nimba kavle vapmba yetinjeyan God ndi kat wunai waa nyaangit tamba wutaa apma vat ana yetingwuk waga viyagiyandi. Moses kwiya lo kwutapman tiga nimba kavle vapmba yetinjeyan God ndi kat viyagiyandi. Manda kat viyagiyandi. Ndina ngepma vak viga ndina maawupmba God waa nyaangit tiga vat ngiliga waa viliganin. Wupma God ndi kat viyagiyandi. Ndina maawupmba apma vat tiga vak kat kavle vat tiga vak kat yelavitingandi. Moses kwiya lo kwutaa liga Juda walinja nimba ndinai waa nyaangipmba yetilapman yinjeyan God ni kat ndinai yeta vak ana kwigiyandi. Ndinai waa lo kwuka wuka yetiliga nimba kat mina ndinai yeta vat kwigiyandi. ¹⁶God wandi maa Jisas Kraist ndinyanguna maawupmba liga vak vilaa ndi kat kita kita apma vat yigiyandi? E? Kavle vat yigiyandi? Waa yelavikiyandi. Wungi vak tamba wowun ngwuk kat. Njimbla njimbla ngwuk kat wan nyaangit waligowun.

JUDA YELAVITNJA VAK

¹⁷⁻²⁰Juda walinja nimba nin waa wangwuk. God kwiya lomba yetiliganin waa wangwuk. Aoma vapmba yetiliganin wangwuk. Godna maawut viliganin waa wangwuk. God waa lo viga save klagu vilipman tiga nimba kat yambi simbagaliganin waa wangwuk. Kavle savle nimba kat, savelapman nimba kat simagalinanen waa wangwuk. Maawut sitapman nimba kat simagaliganin waa wangwuk. God waa lomba apma nambuo liga vat tigandi waa wangwuk. ²¹⁻²²Nat nimba kat simagaligangwuk. Ngwut avla simagaligangwuk? Nat nimba kat ke sikuwa waligangwuk. Sikuwaligangwuk? Sikuwa yambasik kwutigangwuk? Mimba viyaga waagan ke kwunaka waligangwuk. Wan waagan tiga ngay wuleilaa waagan kait sikuwaligangwuk? Wan kavle vapmba yiligangwuk. ²³Ngwuk waligangwuk. Godna lo kwutaa liganin waa waligangwuk. Woseka waligangwuk. God waa lo kwagalalaa kavle vat yetingwangat nat nimba viga God kavle nyan ndi God kat waligandi. ²⁴Tamba God waa nyaangit wupma piliwutndi. Kavle vapmba yetingwangat Juda ana ndi nat nimba God kat waligandi. Min kavle nyan min God kat waligandi waa piliwutndi. ²⁵Ngwutna mbangi piti maa God waa lomba yetingweyan wovuna. God waa lo kwagalalaa yetingweyan mbangi pitnga vak kwo valak

tigiyandi. ²⁶Mbangi pitapman nimba God waa lomba yetinjeyan God ndi kat waigandi. Ngwuk wuna nyangu ngwuk waa waigandi. ²⁷Ngwut mbangi pitigan nimba njwuk. God waa lo lavungamba vilaa kwagalalaa yetingweyan mbangi pitapman God waa lomba yetiga nimba ngwuk kat waigandi. Ndi kavle vapmba yetiligandi waa ngwuk kat waigandi. ²⁸Juda tiga vla tivat wangweyan mbangi mina piti maa ana ligiyangwuk ²⁹Juda tinja vat kingiyan. God kat maawupmba yelavitigandi. Mbangimba mina kai. Wan vak ndinyangu ana viligandi. God mina viga apma vatna waligandi.

3 ¹Juda nat nimba kat kwulatigandi? Mbangi pitija vak apma vatna? ²⁻³Kavle vat ana ndi. ²⁻³God Juda kat apma vat yindi. Ndina waa nyaangit ndi kat kwilaa mbutndi. Ndina nat nimba God waa nyaangik kat ndina mbangi kilipangi yindi. Ndina waa nyaangitmaba ana yetindi. Wungi kat tiga God ndina waa apma vat yigiyowun waa nyaangitmaba yigiyandi? E? Ana yigiyandi? ⁴Yigiyandi luwa. Nat nimba woseka waligandi. God wupma kai. Yigiyowun wandeyan yigiyandi luwa. Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Nat nimba God kat wagalagiyandi. God woseka waligandi? E? Woseka ana waligandi waa vigiyandi,
waa piliwutndi.

⁵Nat nimba kavle vak waligandi. God waa nyaangitmaba yetilapman vineyan wovuna waligandi. Kavle vat yetina vak viga God wungi kavle vapmba ana yetiligandi waa waigandi. Ndi apma nyana waigandi. Ninai yetiga kavle vak kat vilaa Godna si kwusogiyandi. Wungi kat tiga manda kat sigiyandi nina kavle vak kat waa kavle vat waligandi. ⁶Wan nyaangit kavle nyaangitna. God wupma ana ligandi. God kavle vat yiliga nimb kat sindey yat ndina maawut ana tivilzigandi. Maawut tiviliga nyan tindeyan ana vapmba yigumba kotgiyandi ndinyangu kat. Ana inaka ligandi.

⁷Nina kavle vat ndina si kwusondeyan nin kat ana sigiyandi. Wungi kat tiga ndina si kwusovat kavle vat mina yetigianin waa kavle vat waligandi. Wupma kai. ⁸Godna si kwusovat kavle vapmba yeti nin kat God waligandi waa kavle vak waligandi. Ana nglaatndi. Wan nyaangit ngumbuliga nimba kat God ndi kat sigiyandi. Simblan ana sigiyandi. Nat nimba waligandi. Pol wan nyaangit mbutigandi. Woseka waligandi. Wan nyaangit ana mbutigowun.

NDINYANGU AYWAA KAVLE VAT MINA YETLIGANDI

⁹Nin Juda apma vat tiganin. Juda ana ndi nat nimba kavle vat tigandi waa yelavitigangwuk? Waa ngwuk kat wagalawun. Kai. Wan apma vat ana ndi. Juda Juda ana ndi nat nimba kat aywaa wan kavle vat ndi kat viga ligandi. ¹⁰Tamba God waa nyaangit piliwutndi.

Apma vat yetiliga nimba kai. Kwo ligandi.

¹¹ God yetiliga vak ana viligandi. Vivak kat kai waligandi.

¹² God kat kwagalalaa aywaa kavle vapmba yetiligandi. Apma vat yetiliga nimba kai.

¹³ Ndinai waa nyaangit ndinyangu kat vatnyavla ligandi. Ndina kwundimba woseka waligandi. Ndinai waa nyaangit mbai vla ndu nyan kat siligandi.

¹⁴ Ndinyangu kat kavle nyaangit mina ngambulindi.

¹⁵ Kao nambwiya ndi. Kwiyatapman ndu silindi.

¹⁶ Kita kava yinjeyan wan ngepma vat tigiyandi.

¹⁷ Ngwaama nyan tivak kat kai walindi.

¹⁸ God kat ana yelavika lindi.

¹⁹⁻²⁰ Wungi kat tiga God ngepma ngepmamba liga nimba kat nima vat yigiyandi. God waa lo wuka liga nimba viligandi. O! Nin kavle vat mina yetiliganin waa viligandi aywaa. Wutndi maa God waligandi. Wunai waa nyaangipmba ana yetiligangwuk. God waa nyaangit wuka yetilinangat God nin kat wunai liga vla ligangwuk ana waigandi. Manda kat. Nin ndinai waa nyaangipmba ana inaka yetiliganin. Ndinai waa nyaangit kavle vat yetilinangat nin kat simagaligandi.

GOD NHN KAT WUNAI LIGA VLA LIGANGWUK WAA WAGIYAA VAK

²¹⁻²² Nat vapmba God nin kat wunai liga vla ligangwuk waa waigandi. Wan vak God waa nyaangit kwundimba mbuka piliwutiga nimbagwi nat nimbo wutaa piliwutndi tamba. Jisas Kraist kwuta njivwa nina lak yaandi waneyan God nin kat wunai liga vwa ligangwuk waigandi. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywaa wan vapmba God ndi kat klagiyandi. ²³ Aywaa kavle kat mina yetilindi. God yetiga vapmba yetivak yilavindi. ²⁴ Wungi kat tiga God ndinyangu kat aywaa awagapma wandi. Wuna nyan ngwuk kat tiga wun kat wenga kwindi. Wun kat wenga kwindangat ngwuk kat wunai liga vla ligangwuk waigowun waa wandi God. ²⁵ God Jisas kat ay wandi maa nina kavle vak aywaa Jisas Kraist yiga klandi. Klandi maa God ndi kat sindi, kiyandi. Ndi kat tamba sandi. Nin kat ana sigiyandi. God nin kat tiga Jisas kat sinda kat nina mbangi wiyo waavi taagndeyan God nin kat ana sigiyandi. God kavle yetina vak kat sigiyaa vak ana kwagalalandi. Tamba sindi. Tamba la nimba ndina kavle vat yetinja vak kat ndi kat ana sindi. Manda kat. Ngini wuna nyan kat ndi kat tiga sigiyoun waa walaa ndi kat ana sindi. ²⁶ Mbambala wungi vat sigak. God kavle yetilina vak kat sigiyaa vak ana kwagalaligandi. God nin kat tiga Jisas kat sindangat nina mbangi wiyo waavi taagndeyan God nin kat wuani liga vla ligqangwuk waigandi. Ana sigiyandi. ²⁷ Kita nyan God kat ana apma waigandi. Apma vat tiga

lomba tiwangat vilaa apma vat wun kat yimin waa ana waigandi. Manda kat. Nina njivwa viga God nin kat ana kwunatndi. Jisas kwuta njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God nin kat kwunakiyandi.²⁸ Jisas kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandeyan God nin kat waigandi. Wunai liga vla ligangwuk waa waigandi. Nina apma njivva vilaga nan kwunakiyandi. Viliganin.

29-30 God kan vapmba Juda kat mina kwunakiyandi? Kai Juda kat nat nimba Juda ana ndi ndi kat aywaa kan vapmba yiligandi. Juda kat Juda ana ndi nat nimba kat kita vapmba. Wunai waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagndeyan God ndi kat wagandi. Wunai liga vla ligangwuk waa God waigandi.³¹ Apma vak God waa lomba yetilina vak ana viligandi? Kai viligandi. Ndina nyan kwutaa njivwa kat nina mbangi wiyo waavi taagandangat apma vat God waa lomba yetigiyandin.

EBRAHAM YETA VAT

4 ¹Nina ngwat ndu Ebrahim kat waigowun. Awut. ²God ndi kat wunai liga vla ligamin wandi. Manda kat. Ebrahim apma vat yetindan God viga wandi? Kat Ebrahim apma vat yetindan God ndi kat viga ndi kat waga yindan Ebrahim wun apma nyan wun wagendi. Ebrahim God kat wupma ana alipsiga waigandi. ³Tat ta God waa nyaangit wupma piliwutndi. Ebrahim God waa nyaangit nima vak kwutaa lindangat wunai liga vla ligamin waa wandi God. ⁴⁻⁵Kita nyan njivwa kwutindeyan ndi kat sanya ana kwo kwigiyandi. Njivwa kwutndangat vilaa kwigiyandi. God ninai kavle jwutaa njivwa vilapman wunai liga vla ligangwuk waligandi. Awagapma mina waligandi. Ndinai waa nyaangit nimamba kwutaa lineyan wunai liga vla ligangwuk waigandi. ⁶God kita nyan kat ndinai kwutna njivwa kat yelavitapman wunai liga vla ligamin wandeyan wan nyan nolin ngwandigiyandi. Tamba Devit wungivat piliwutndi.

⁷Kavle vat yetilindangat God ngwaat sinda nyan nolin ngwandigiyandi. God ndinai kavle vat yetiliga vak kat limbwindangat nolin ngwandigiyandi. ⁸Kita nyana kavle vat yetilinda vak kat God yelavitapman yindeyan wan nyan nolin ngwandigiyandi

waa piliwutndi Devit.

⁹Wan nolin ngwandinja vat Juda walinja nimba mbangi pitnja nimba mina klagiyandi? E? Mbangi pitapman nimba ndinagiwi klagiyandi? Aywaa klagandi. Ebrahim God waa nyaangit kwutaa lindangat God ndi kat wunai liga vla ligamin wandi waa wanin. Wananyaangit God waa tamba piliwutnjia nyaangitna. ¹⁰Anda njimbla God Ebrahim kat wandi. Ebrahimna mbangi pitndi maa wandi? E? God wandi maa pitndi? Tat

God wandi. Ngini pitndi. ¹¹Ebrahim mbangi pitapman nyan tiga god waa nyaangit kwutaa lindangat nat nimba kat simogwilindi. God Ebrahim kat wunai liga vla ligamin wandangat nat nimba kat simogwilindi. Ndi tat kwutaa lindi. Ndi kwupmba kwutaa ligandi. Ndi God wunai liga vla ligangwuk wanda nimba Ebrahim ndina ngwat wungi vat tigandi. ¹²Mbangi pitna liga god waa nyaangit nimamba kwutaa liga nimba Ebrahim ndina ngwat nimbun wupma ligandi. Ebrahim tak wungi vat vak yetindangat ngwatnat tigandi.

GOD WAA NYAANGIT KWUTAA LINANGAT KWINDEYA NDA KLAIGANIN

¹³Ebrahimagwi ndina yelangi nimba kat ngwuk kat kipma aywaa ksigiyowun God wanda nyaangit Ebrahim lomba njivwa kwutndangat god ana wandi. God waa nyaangit nimamba kwutaa lindangat kwigiyowun wandi. Ebrahim God liga vla lindangat kipma kwigiyowun waa God wandi. ¹⁴God Ebrahim kat lomba yetimin maa kwigiyowun wandeyan ngini awagapma kwiwun waa ana waigandi God. Lomba yetimin maa kwigiyamin God wandeyan kwindeya vat kwo vala tigiyandi. ¹⁵God nin kat lomba yeti wandeyan yetilavila liganin. God nin kat lomba yeti walapman yindeyan ana yetilavila liganin. Ndina lomba yetilavila liganin God nin kat nina vat yigiyandi.

¹⁶⁻¹⁷Wupma kita nyan God waa nyaangit nimamba kwutaa lindeyan God kwigiyaa nbda klagiyandi. God awagapma mina kwiligid. Awagapma mina kwilindangat Ebrahama yelangi nimba kat kwilinda vat ana ngiligiayandi. Tak God Ebrahim kat wandi maa piliwutndi.

Yelangi yelingina nimba min kat ngwat waigandi
waa wandi God

waa piliwutndi. Wungi kat tiga Ebrahim nina ngwatna nin aywaa God kwilinda vat nat yelangi nimba kat lomba yetiliga nimba kat ana ngiligiayandi. Nat yelangi nimba kat God waa nyaangit nimamba kwutaa liga nimba kat nimbun ana ngiligiayandi. God kiyaa pal i kat laak wandeyan laakiyandi. God ngini yaiga vak mbambala vilaa waligandi. Ndi kwondou namwiya lindangat kwigiyowun wandangat nina mbangi manda kat kilipangi yigiyandi.

¹⁸Wupma God Ebrahim kat min kat nyan kwigiyowun nima sakwat nimba min kat ngwat waigandi wanda nyaangik kat Ebrahim wutaa ndina mbangi ana kilipangi yindi. God waa nyaangit tigiyandi waa yelavitindi. ¹⁹Ebrahim God kat mbangi wiyo waavi laagandangat avit ndu lindangat nimamba ana yelavitindi. Wuna naambi ndumi aynat kiyeli tamba vilii lindangat nimamba ana yelavitindi. Avit taagwa nyan kwupmak kat nimamba ana yelavitindi. ²⁰Ebrahama mbangi kilipangi ana yilindi. God kat ndina mbangi nimamba wiyo waavi taagalindi. God

Ebrahim kat nyan kwindeyangat yelavita God kat walindi. Wun kat apma vat tamba yimin waa walindi. ²¹God kwonduo ligi nyan tindangat wanda vat yigiyandi waa yelavita God. ²²Ebrahim wupma yelatindangat God ndi kat wandi. Wunai ligi vla ligamin waa wandi.

²³⁻²⁵Wan nyaangit Ebrahim kat mina ana piliwutndi. Ninagwi wungi vat sigat. God waa nyaangit wutaa nimambu mbandi wiyo waavi taagandayan God nin kat wunai ligi vla ligangwuk waigandi. Nina njambwi nyan Jisas kat kiyandi maa God ndi kat laak wandi, laatindi. Jisas kavle vat yetina vat kwutaa lindi maa God ndi kat sindi. Nina wugina tiga laatndangat God nin kat wunai ligi vla ligangwuk alipsiga waigandi.

GOD TIGA VLA TINEYA VAT

5 ¹⁻²God waa nyaangit wuka nina mbangi wiyo waavi taagndangat God nin kat wunai ligi vla ligangwuk waga kimbik kwutndi maa liganin. Nina njambwi nyan Jisas Kraist nin kat tiga kiyalaatndangat walaa kimbik kwutndi. Jisas nin kat tiga kiyandangat nina mbangi wiyo waavi taagandangat God nin kat ndinai yeta vat awagapma kwindi. kwindi maa liganin. Tiga God nin kat ngini simbi kivu ngena apma nda kwindeyangat nlin ngwandiga yelavitanin. ³Nin kat nima vat yandi, ana vakiyanin. Wan vak yandi, ana vakiyanin. nin nolin ngwandigianin. Manda kat nlin ngwandiliganin. Wan vak yalaatngwaama nyan tiga vat kwindangat nlin ngwandigianin. ⁴Ngwaama nyan tiga vapmba yetineyan tiga njimbla God waa nyaangit mina wuka yelavitanin. Kipmana vat nina mbangi waiga vak ana yelavitanin. Wungi kat tiga nina maawut savagu ligiyandi. God nin kat savagu maawut kwindeyangat nlin ngwandiga yelavitanin. ⁵Nina maawut savagu lindeyan nina mbangi wiyo waavi taagagiyandi. God nin kat woviyaguga lindagat nima vak ana yelavikiyanin. God nin kat woviyaguga lindangat ndina waagan nin kat nimamba kwindi maa taviligandi. God ndina waagan wupma nin kat kwindi.

⁶Kavle vat tina njimbla, apma vak kat yineya yambi kai. Wan njimbla Kraist yalaat kiyandi. Nin God kat kai waliga nimba nin kat walaa kiyandi. ⁷Ndinyaungu vat kingiyan. Nat nyan kat vilaga nat nimba ndi kat walaa na kwo kiyagiyandi. Apma nglei vat tiga nyan kat vilaga nat nimba ndi kat walaga anagandi kiyagiyya. Savagu maawut tiga nyan apma nyan kat walaa alipsiga kiyagandi. ⁸⁻⁹Godna vat kapma vat kingiyan. God kat kai waa lina njimblamba Kraist kat ndi kat walaa yiga kiyaa waa wandi God Kraist nina wugin tivat kiyandangat God nin kat nimamba woviyaguga ligandi viliganin. God kat kai walina njimbla God ndina nyana yelogwemba nin kat kwunatndi. Kan nima njivwa. Ndina yelingimba linangat Godna kimbuk maawut nin kat kwagalagiyandi.

Wan nima njivwa ana li. ¹⁰ God kat kai walina njimbla God nin kat kimbik kwutndi. Kraistna kita lulu nimba tinangat God nin kat kwunakyandi njimbla njimbla. Wan nima njivwa ana li. ¹¹ Wan nyaangit ana ngilindi kwo ligandi. Nina njambwi nyan Jisas Kraist ngaga yalaa kwutnda njivwamba God nin kat kimbik kwutndi. kwutndangat nina maawut woviyaguga liganin.

¹² Tamba kita nyan Adam kavle vat yindi. Yinda nglambi ndinyangu aywaa wungi nglambimba liganin aywaa. Wan vat yindi maa kiyalinja vat kak kiyandi. Wungi kat tiga kipma liga nimba aywaa Adam kwiya nglambimba kvale vat yelaa kiyaligandi. ¹³⁻¹⁴ Ndinyangu tamba la nimba god kat kai wanjangat ana kiyandi. Adam ya nglambimba kiyandi. ndino kavle vat yiga lindi. Adam ta njimbla tiga yiga Moses ta njimbla yandi. Wan njimblamba kavle vat kwo ylindi God waa lo kat kai walaa ana kavle vat yilandi. Lo ana kwiga lindi. Adam God waa nyaangit wutaa kai walaa kavle vat yindi. Wan nijsmbla liga nat nimba wupma ana yindi. Adam God waa nyaangit wutaa kai walaa kavle vat yindi. Wan njimbal liga nat nimba wupma ana yindi. Adam Kraist mb̄it kita lulu timbik.

¹⁵ Adam kwiya nglambi God awagapma kwunatnda vat kapma vatna. Nat nyan Adam, kavle vat yindangat nima sakwat nimba kiyandi. Nat nyan Jisas Kraist apma vat yindi. ¹⁶ Adam kavle vat yindangat God nima sakwat nimba kat wandi. Kavle vat yingwangat waa wandi maa kiyalinja vat klandi. Kraist God ta vat kalala nima sakwat nimba kwunatndi. kwunatndi mala apma vat God yeta vat klandi. Adam ya vat Kraist ya vat kapma vatna. ¹⁷ Kita nyan kavle vat ya vak kat walaa kiyalinja vak nima sakwat nimba kat viga lindi. Wungi kat tiga Jisas Kraistnamba apma vat tinjeya vat God tiga vat laiga nimba ndi kat wan apma vat viga ligiyandi. Jisas Kraist nin kat awagapma kwunatndangat wan apma vat nin kat viga ligiyandi.

¹⁸ Adam kavle vat yinda vak kat walaa God ndinyangu kat savuk silindi. Jisas yalaa apma vat ya vak God kat kwunatndi maa ana savuk sigiyandi. Apma vat tigianin. ¹⁹ God waa apma nyaangit kat kai walaa Adam kavle vat yindi maa nima sakwat nimba ndinai ya vapmba tindi. God waa apma nyaangitmba Kraist yindi maa nima sakwat nimba ndinai ya vapmba tindi mala God ndi kat wandi. Wunai liga vla ligangwuk waa wandi.

²⁰ God ndina lo kwindi maa ta nimba wuka yelavitndi. Nin God waa nyaambitmba yetilevilaa liganin waa yelavitndi. God waa nyaangitmba yetilevilaa liganin waa yelavitneyan God nin kat awagapma kwunatnda vat nima vatna yelavikiyanin. ²¹ Tamba kavle vat ndinyangu kat viga lindangat God liga vla linea vat kwiligandi. Viga lindangat Jisas Kraistna njivwamba nin kat apma vat njimbla njimbla yetineya vak kwiligandi.

TAMBA LA MAAWUT KIYANDI. KUPI MAAWUT LAATNDI

6 ¹Nin angamak yelavikyanin. Kavle vat yilinin God nin kat kwunakiya vat nima yigiyandi? Nima yindangat kavle vat yigiyinan? ²Kai luwa. Kavle vat ana yiligiyanin. Nina tamba la maawut tamba kiyandi. Tamba la maawutmba anda vapmba yiligiyanin. ³⁻⁴Kraist Jisasna simba yaguna vat nin Kraistna kita lulu nimba tinangat simagaligandi. Kraist kiya vla nima tamba maawut kiyandi. Ndi kat waangumba taaganja vla nina tamba maawut taagandi. Kraist Godna kwondumba laatnda vla nina kupi maawut wupma laatndi mala Kraist yetinda vla yetigliyanin. Ngwuk wan nyaangit tamba viga ligangwuk.

⁵Jisas kiyanda vla kiyaneyan laatnda vla laataa yetinda vla yetigliyanin. ⁶Nina tamba la maawut Jisasagwinana mimba kaalandi. kaalanjangat walaa tamba la maawutmba ana yetigliyansn. Kaalanjangat walaa tamba la maawut nin kat ana yetiligandi. ⁷Kiya pali kavle vapmba ana yetiligandi

⁸Jisas kiya vla lineyan yetinda vla yetigliyanin waa yelavitiganin. ⁹Jisas kiyalaa tamba laatndi. Nat njambi ana kiyagiyandi. Kiyalinja vat ndina mbangimba ana tavigiyandi. Tamba kwagalandi. ¹⁰Jisas kiyalaa kavle vatna kwondu kwulatndi. Ngiyambak kwulatndi. Mbambala Godnonana liga Godna njivwa kwutigandi. ¹¹Ngwuk wuna tamba la maawut tamba kiyandi maa wan kavle vat ana viga ligandi waa yelavik ngwula. ngwuk wuna kupi maawut laataa ligandi. Kraist Jisasonal kita lulu liga God yetinda vla yetigliyanin waa yelavik ngwula.

¹²Ngwuk kat kavle vapmba ngwutna mbangi kat lilandi. Tamba maawutmba yetiga kavle vatna yambilimba ke yiga. ¹³Ngwula mini waan mbangimba kavle njivwak kwilangwuk. Ngwula min waan mbangi Godna apma njivwak agwi. Ngwutna tamba maawut kiyandi maa kupi maawut laatndi. Wungi kat tiga ngwula mini waan mbangi Godna apma njivwak agwi. ¹⁴Kavle vat nin kat simaga liga lo nin kat ana viga ligandi. God nin kat awagapma kwunatnda vat nin kat viga liliqandi.

APMA VAPMBA YETIGIYANIN

¹⁵Lo nin kat viga lilapman yindan smblan yetigliyanin? E? God nin kat awagapma kwunatnda vat nin kat viga lindan simblan yetigliyanin? Kai luwa simblan ana yetigliyanin. ¹⁶Kita nyanan nyaangit njimbla njimbla wuka limeyan ndina njivwa kwutiga nyan min. Ndina njivwamba kiyalinja vat kak kiyandi. God waa nyaangit wuka limeyan ndina njivwa kwutiga nyan min. Ndina njivwamba apma vat kak kiyandi. ¹⁷Tamba kavle vatna njivwa kwutiga nimba ngwuk. Mbambala ngwula maawupmba nimamba God waa nyaangit wuka ligangwuk. Kavle vat kwagalalaa wuka lingwangat God kat apma vatna waligowun. ¹⁸Kavle

vak ngwuk kat ngindi maa God ngwuk kat njalatndi wan kavle vat. Njalataa ndina apma njivwa kwukngwangat ngwuk kat ngindi. ¹⁹ Waliwa nyaangit simagaliga nyaangit. Apma vat wukngwangat simagaliga nyaangit waligowun. Kavle nyanan njivwa kwutnja vla ngwut kavle vatna njivwa kwukngwuk. Apma vat kwagalalaa kavle njivwa kwukiyangwuk. Kavle vat kwagalala Godna apma njivwa mina kwukngweyan apma vala.

²⁰ Kavle vatna njivwa kwukngwa njimbla apma vat ana yetingwuk. ²¹ Kavle vatna njivwa kwukngwa njimbla apma vat nimbun klangwuk? Kiyalinja vat mina klangwuk. Kavle vatna vak yingwa vak kat mbambala ngwula mbangi wuk yigandi. ²² Kavle vat ngwuk kat ngindi maa God ngwuk kat njalataa ndina njivwa kwukngwangat ndindi. Ndina njivwa kwukngweyan apma nimbun klagiyangwuk. Apma vak yetilingweya vak klagiyangwuk. Wan vak ana ngiligiayandi. ²³ Kavle vatna njivwa kwutigiyaa vat apma vat njimbal njimbla yetilineya vat. Wan vak ana ngiligiayandi. God nin kat awagapma kwiliga vat yaliga yambi nina njambwi nyan Jisas Kraist.

LO NHN KAT ANA VIGA LIGANDI

7 ¹ Yakwa nimba, Godna lo viga wuka ligangwuk. Ngwut ana viga ligangwuk? Lo tiga nimba kat mina viga ligandi. Kiyaanimba kat lo ana viga ligandi. Wupma ngwuk anan viga ligangwuk? ² Nina ngepmana vat kingivat. Kita lagwa lila lan tindeyan ndi kat ana kwagalagiyali. Lila lan kiyandeyan wan lo li kat ana viga ligiyandi. Kwagalagiyali. ³ Lila lan klaa lindi maa nat nyan klavak kat yileyan ana nglaatndi. Kavle lakwat waigandi. Lila lan kyandi maa nat nyan klavak kat yileyan wovuna. Kavle lagwa ana waigandi. Lan tamba kiyandi.

⁴ Ngwutnagwi wungivat sigat. Kraist kiyanda vapmba kita lulu tigiyangwuk kiyanda vla kiyangwuk. Kiyangwuk maa lo ngwuk kat ana viga ligandi. Nat nyan ngwuk kat viga ligandi. Kraist. Kiyalaa laataa liga nyan ngwuk kat viga ligandi. God kat apma njivwa kwukngwangat viga ligandi. ⁵ Tamba la maawut ngwuk kat viga la njimbla kavle vat ngwutna maawut ngwandindi. Ngwandindi maa lo wan vat ke yiga wandangat wan kavle vat tamba yivak yelavikngwuk. Kavle njivwa kwukngwuk. kwukngwa njivwa kiyalinja vat kwilindi. ⁶ Tat lo nin kat ngilaa viga lindi. Mbambala lo nin kat ana viga ligandi. Kraistnanala tamba kiyanin maa nin kat ana viga ligandi. Kraistnanala tamba kiyanin maa nin kat ana ngilaa ligandi. Piliwutna lomb ana yetiliganin. Godna waagamba kupi nyan yetiliganin.

⁷ Lo kavle nda? Ngwuk angamak yelavitigangwuk. Kailuwa. Lo kavle nda nandi. Lo wutaa kavle nyanyat tiwangat viliwun. Lo wupma wandi. Mina maawupmba kavle nda klavat ke yelavika waa wandi. Wandi maa wutaa lo wanda kavle vak kat wuna maawupmba wan kavle vat

yivat yelavikwun. ⁸ Lo waa nyaangit wutaa lo kai wanda kavle vat wuna maawupmba ngwandindi. Ngwandindi maa wan kavle vat yivat yelavikwun. Lo tilapman yindeyan nin ana kavle vak yiga yetigianin. ⁹ Lo waa nyaangit wutapma tiwa njimbla apma vat tiwun. Lo wutaa kavle vatna yetiliwa waa yelavitaa kiyaa vat tivla liwun. ¹⁰ Godna apma lo apma vat yetiwa vak kat kwivat tigandi. Apma vat yetiwa vak wun kat ana kwindi. Kiyaa vat tivla liwangat wun kat simagandi. ¹¹ God waa apma lo viga wutwun maa wan kavle vat wuna maawut ngwandila wun kat vatnyavat tivla lindi. ¹² Lo apma nglei nda. Lo waa nyaangit God waa nyaangitna. Viligangwuk.

¹³ Wan apma lo wun kat vatnyavat tivla lindi? Kai. Wan apma lo wun kat ana vatnyavat tivla lindi. Wan kavle vat wun kat vatnyavat tivla lindi. Lo kai. Wan apma lo wutwun maa wan kavle vat wun kat nimamba kwutndi. Tamba yuwa vat lo wutaa kan kavle vatna waa wowun. Tamba yuwa vatlo wutaa kan kavle vatna waa wowun. Tamba yuwa vat lo wutsimblala kan kavle glei vatna waa wowun.

¹⁴ Wun kapma nyan wun. Wun kavle vat yetiligungun. Lo kapma nda. Viliganin. Godna nda kapma kapma nda li. Wan kavle vat wun kat ngilaa viga lindangat kavle vat yetiligungun. ¹⁵ Apma vat mina yetivak kat yelavikwun. Yelavikwa vat kwagalalaa kavle vat yetiligungun. Kavle vak kwagalavak kat yelavikwun. Yelavikwa vat kwagalalaa kavle vat yetiligungun. Manda kat wupma yetiligungun. Ana yelavikwun. ¹⁶ Apma vak yetivak yelavitweya vak kat kwagalalaa kavle vat mina yetiligungun. Viligungun. God waa lo kai wawa lo apma loa viligungun. ¹⁷ Wuna maawupmba kavle vat ana yetiligungun. Wun kat wan kavle vat kwulatigandi. ¹⁸ Wuna mbangimba liga kavle vat apma nda ana ligandi. Kavle nda mina ligandi. Apma vat yivak kat wupma yelavitigowun. Apma vat ana yetiligungun. ¹⁹ Apma vat yetigiyowun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligungun. Kavle vak ana yetigiyowun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligungun. Kavle vak ana yetigiyun waa yelavikwa vat kai. Kavle vapmba yetiligungun. ²⁰ Wuna maawupmba yelavitaa kavle vat ana yiwan. Wan kavle vat wuna maawut ngwandindi maa yiwan viligungun.

²¹ Wan vat viligungun. Apma vat yivat tiwa njimbla wan kavle vat wun kat yaa kavle vat yilgandi. Viligungun. ²²⁻²³ Wuna naawupmba liga nat vapmba God waa vapmba wuna maawut yetivat waligandi. Wuna maawupmba wuleilaa nat vat wuna maawupmba walea ligandi. Wan vat wuna maawupmba wuleilaa liga wanda vapmba yetiligungun. ²⁴ Wuna maawup nima vat yelavitigowun. Kan kavle vapmba ligowun. Wun kat kanda kwunatndi maa wan kavle vak kat walealaa kwulakiyowun. ²⁵ God tamba kwunatndi. Nina njambwi nyamba Jisas Kraistmba kwilaa kwunatndi. Wowun kwunatndi. Apma vala. Wan kavle vat mbangi kat

kwulatindangat kavle vat yivak kat woviyaguga ligandi. Wuna kupi maawut God waa vak yivak kat woviyaguga ligandi.

GODNA WAAGAMBA YETINEYA VAT

8 ¹ Wan kavle vak kat God nin kat sndeyangat nimamba ke yelavika. Kraist Jisasna kita lulu yetiga nimba kat wan kavle vat ndi kat ana viga ligandi. Kraist Jisas wan kavle vak kat tamba kwulatndi. ² Kraistna kita lulu tiwangat Godna waagan wunkat taviligandi. Tavilindangat wun kat apmna vat yetieya vat kwiligandi. Tamba wan kavle vat wun kat ngilaa lindi. Ngilaa linda njimbla kiyalinja vat wun kat kwilindi. Kavle vak kat Godna waagan ngilaa la vat njalataa kwulatigandi. ³⁻⁴ Lo kavle vak kat ana inaka kwulakiyandi. Manda kat. Lo waa nyaangitmبا ana inaka yetigianin. God kwulatndi nin kat viga la kavle vak kat. God ndina nyan kat kipma ndai wandi, maa ndinyanguna mbangi yalaa klandi. Kavle vak kat kwulapmat yandi. Ninagwuinana kita lulu tiga kwulapmat yandi. God mand akt ndina nyan kwindi. nina nglambi aywaa kwutndi maa ndi kat sivat kwindi. Nin kat lo kwiya nglambi wumba ngilindi. Mbambala tamba la maawupmba ana yetiliganin. Godna waagan waa vapmba yetiliganin.

⁵ Tamba la maawutmba yetiliga nimba kipmana nda kat mina yelavika yetiligandi. Godna waagan waa vapmba yetiliga nimba Godna waagana nda kat mina yelavika yetiligandi. ⁶ Kipmana nda kat mina yelavika yetineyan kavle vat yetigianin. Kiyalinja vla kiaya yetigianin. Godna waagana nda kat mina yelavika yetineyan apma vat yetigianin. Godna ava nimba tiga yetigianin. ⁷ Kipmana nda kat yelavika yetiliga nyan God kat kai waliga nyana. God waa lo wutapman yetiligandi. Ana inaka wuka yetigiyandi. Kapma nyana. ⁸ Tamba la maawutmba yetiliga nyan kat God ana woviyaguga lignadi. Apma nyana ana waigandi.

⁹ Ngwuk tamba la maawutmba ana yetilangwuk. Godna waaganmba yetilangwuk. Godna waagan ngwuk kat tavilaa lindeyan Godna waaganmba yetigiyangwuk. Kita nyan? Godna waagan Kraist kat tavila la waagan ndina mbangimba tavilapman tindeyan Kraistna yelangi nyan ana ndi. ¹⁰ Kraist ngwula maawupmba lindeyan ngwula maawut apma vat tigiyandi. Kraist nina tamba la maawut kwulataa ligandi. Kraist yetat vatanangat nina maawut apma vat tigiyandi. ¹¹ Jisas kiyandi maa Godna waagan ndi kat tavindi maa laatndi, Godna waagan ngwutna maawupmba lindeyan apma vat tigiyangwuk. Jisas laatndi, apma vat tinda vla apma vat tigiyangwuk.

¹² Wungivat nin manda kat tamba la maawutmba yetigianin. Godna waagan waa nyaangitmبا yetigianin. ¹³ Tamba la maawutmba yetingweyan kiyalinja vapmba kiyagiyangwuk. Godna waagan waa nyaangitmبا yetingweyan apma vat tigiyangwuk. ¹⁴ Godna waagan

waa nyaangitm̄ba yetiliga nimba Godna nyangu ndi. ¹⁵Godna waagan ngwuk kat kwutaa God kat vaaka ndina njivwa kwupmat Godna yelangimba ana taagandi. Ngwuk kat kwilaa ndina nyangu tingwangat Godna yelangimba taagandi. Yelagimba liga God kat s4ese waa nyaet waligiyarin. ¹⁶Godna waagan nina maawut ngwandila waligandi. Ngwut Godna nyangu ngwuk waa waligandi. ¹⁷Ndina nyangu tinangat ndina simbi kivu ngena nda aywa nin kat kwigiyandi. Ndina nyan Kraist kat kwindeya nda nin kat kitamba kwigiyandi. Kraist kat nima vat yinja vat nin kat yineyan ngini nin kat ndi God apma vat Kraist klaa vat kwigiyandi.

¹⁸Wun wupma yelavikwun. Wan kipmana nimba nin kat nima vat yilinja vat matnat. Ngini God nin kat kwindeya vat apma nima vatna waa yelavikwun. ¹⁹God ndina nyangu kat kwindeya njimbla kat God kwuta nda aywaa maawut viyalindi kawiga ligandi. ²⁰Wunai waa apma nyaangit yelavika anagandi yetigiya was yelavita ndinai kwutaa nimba kat God maawut kwindi. Ndina waa nyaangitm̄ba ana yetindi. ²¹God kwutaa ndana kavle yiliga vat ngini God kwunakiyandi. kwunatndi maa Godna nyangu vla ligiyandi. Apma vatna.

²²God kwuta nda kwunatndeya njimbla kat yelogwen kat t̄vla maawut viyalindi kawiga ligandi. ²³Ndzna kwutna nda mina ana kawiga ligandi. Ninagwi kawiga liganin. Nin kwunatnda vat samat klanin. Godna waagan tam̄ba klanin. nina mbangimba liga kavle vat kwunatndeya njimbla kat yelogwega t̄vla liga kawiga liganin. ndina nyangu liga God tiga vla tineya njimbla kat kawiga liganin. ²⁴God kwunakiya vak kat woviyaguga kawiga lineyan apma vat tigyanin. Kita nyan kita vat klandeyan ana kawiga ligiyandi. klalapman yineya vak kat mina kawiga liganin. ²⁵God kwigiyaa apma vak kat woviyaguga kawiga lilineyan yelavikiyanin. God kwigiyaa nda kwigiyandi luwa. nimamba ana yelavikiywun waa yelavikiyanin.

²⁶⁻²⁷God kwigiyaa nda kat kawiga lineyan Godna waagan nina lak kwaigandi. God kat kwundimba yigumb ana waliganin. Kapma vat waliganin. God kat wavat walina vat Godna waagan ninai waa vat wutaa God kat maawutmba mbutigandi. God kat nin kat tiga nimamba wagalaligandi. God nina maawut viligandi. ndzna waagan maawupmba waliga vat wutigandi. Manda kat. Kita nda mbit. Ndina waagan God kat kapma vat ana waligandi.

KAVLE VAK KAT KWULAKIYANIN

²⁸God ndina maawupmba yagwa wanda nimba nin. God kat woviyaguga liganin. God nin kat yigiyaa vat apma vat mina wan vat nin kat kwunatigandi. Nin kat kavle vat ana yiligandi. ²⁹Tamba God wuna yelangi yagwa waa wavat tinda nimba tat tamba vindi. Viga yelavitndi.

Wan nimba wuna nyangu vla ligiyandi waa yelavitndi. Wuna ngima nyan ndina njambwi nyan tigiyandi waa yelavitndi. ³⁰Yagwa waa wavat tinda nimba kat yagwa wandi. Ndi kat yagwa walaa nglambi limbwindi. limbwilaa wunai liga vla ligangwuk waa wandi. Wandi maa ndina apma vat kwinda vat klandi.

³¹Nin kat wupma yinda vak kat kat ndi kat angamak waiganin. God nina laks kwandi maa nin kat kandana kavle vat yigiyaa. Kandana inaka kwulaiyaa. Kwulakiyaa nyan kai. ³²God ndina nyan nin kat tiga tamba kwindi. Ana kematndi. Wan nima vatna. Nin kat kwunatndeya vat nima vat ana ndi. Nima vat tamba yindi nin kat. Mat vat aywaa inaka yigiyandi.

³³⁻³⁴Godna nimba kat kandana kavle vatna yilingwa waa waigaa. Waigaa nyan kai. God nglambi tamba limbwilaa wandi. Wunai liga vla ligangwuk wandi. Wan nglambi ligandi waa kandana waigaa. Waigaa nyan kai. Kraist Jisas nin kat tiga kiyalaatndi. Mbambala Godna yaagindan naangamba ndaligandi. Nin kat tiga God kat kwunatigandi.

³⁵Nima vak tigiyaa njimbla yandeya angamak yelavikiyanin. Nima vat tigiyaa njimbla yandeyan angamak yelavikiyanin. Nima vat yalaa. E? Anda vatna yiweya wana njimblamba angamak yelavikiyanin. Nin kat nima vat yinjeyan angamak yelavikiyanin. Kiginda kwanda kwanda lapman tineyan angamak yelavikiyanin. Nin kat nat nyan nima vat yivat wandeyan angamak yelavikiyanin. Nat nyan nin kat sivat wandeyan nin angamak yelavikiyanin. God nin kat ana woviyaguga viga ligandi waa yelavikiyanin? Kai. ³⁶Wupma ke yelavika. Kingi vat nima vat tigiyandi waa tamba piliwutndi. Nin vatnyanjeya sip sip vla liganin waa piliwutndi.

³⁷Nin nimamba ana yelavikiyanin. Kraist nin kat woviyaguga lindangat wan nima vak kat kwulakiyanin. ³⁸⁻³⁹Nin kat nimamba woviyaguga viga linda vak ana ngiligiayandi. Kiyaneyan ana ngiligiayandi. Kwo lineyan ana ngiligiayandi. Ensel wan vak kat ana limbwigiyandi. Mbambala liga vat wan vak kat ana limbwigiyandi. Ngini ligiyaa vat wan vak kat ana limbwigiyandi. Angwapmba liweyan ana ngiligiayandi. Angindamba liweyan ana ngiligiayandi. God nin kat woviyaguga viga linda vak kat limbwigiyaa nda ana ligandi. Wan vat nin kat yaiga yambi nina njambwi nyan Jisas Kraist.

GOD JUDA WAA ISREL WALINJA NIMBA KAT KWUTNDA VAT

9 ¹⁻³Wuna yelangi nimba kat Juda walinja nimba kat yelavikweyan yelogwen kat tina maawut yelogwenga tivla ligowun. Ndi kat yelavika tivla ligowun. Ndi kat yelavika tiwa maawut ndi kat maawut viyalindi, tigowun. Woseka ana wowun. Kraist viga liga woseka ana wowun. Godna waagan wuna maawupmba liga viga ligandi. Kraistna

yelangi wuleinjangat waligowun. Wuna yelangi nimba Godna yelangi weleiga wun kat savilindi maa God wun kat sindeyan wovuna waigowun.

⁴God Juda waa Isrel walinja nimba ndi kat apma vat yindi. Ndi kat kwutaa ngwuk wuna nimba ngwuk wandi. Ndinanala yetinei. Apma vat yigiyowun ndi kat waa walindi. Ndi kat lotunjeya vat yigiyowun ndi kat waa walindi. Ndi kat lotunjeya vat simagandi. Apma apma nda kwigiyowun waa God wandi ndi kat. ⁵Ndina ngwat ndu God waa nyaangit wuka liga nimba ndi. Ndina yelangi nayan vla tivat Kraist yandi. Kwanda kwanda nda kat aywaa Kraist viga ligandi. Ndi nima nyana waa walindi God. Apma vatna.

⁶Tamba God Juda kat wandi. Ngwuk kat kwutaa wuna nimba ligiyangwuk waa wandi. Mbambala Godna yelangi wuleivak kat kai waligandi. God waa ngwuk kat kwutaa wuna nimba ligiyangwuk wanda nyaangit kwo valak yindi? Kai. Juda kat aywaa ana wandi. Kai waliga nimba kat ana wandi. ⁷⁻⁹Ebrahim njanga nimba aywaa Godna yelangi nimba ana ndi. Tamba piliwutndi. God Ebrahim kat wandi. Mina mat nyan Aisak mina yelingina nima nyanat tigiyandi. Nima nyan kai waa wandi God waa piliwutndi. Manda kat wupma piliwutndi. Nin kat simagavat piliwutndi. Wan nyan Aisak ndina nyime ndi kat kwo ana kwuti. sera nyan kwukiyali waa God wandi maa Aisak kat kwuti. Godna yelangi wuleinja vat kita vatna. Godna yelangi nimba ndina yelangi kwo ana wuleiligandi. God wandi maa wuleiligandi.

¹⁰⁻¹³Rebeka kat nimbu. Nina njambwi nyan Aisak Rebekanan yapmba viligu taagandi. Mbitna nyaek kita nyan. Mbit yaapmba liga apma vat yiga kavle vat yiga ana yetimbik. Yaapmba lilimbit maa God wandi. Ngima nyan an nyana njivwa kwukiyandi waa wandi God. An nyan Jekop kat woviyaguga ligowun. Ngima nyan Iso ndi kat kai wowun waa wandi God waa piliwutndi. God ndina maawupmba yelavitaan ndinyangu kat kwutaa ndina nimba tinjangat waligandi. Viliganin.

¹⁴Nin angamak yelavikiyanin? God mandip mandip yeligandi Kai luwa. ¹⁵Tamba God Moses kat wandi. Wuna maawupmba ndinyangu kat apma vat yigiyowun. Wuna maawupmba miwa yigiyowun waa wandi God. ¹⁶Viga wuk avi. God ndina maawupmba nin kat apma vat yiligandi. Nina maawupmba kai. Nina njivwamba kai. ¹⁷Tamba piliwutnja nyaangit Isipna njambwi nyan Fero kat piliwutndi. Njambwi nyan tinda kwondu God Fero kat kwondu kwindi. Kwusondi maa ngepma ngepmamba liga nat nimba viga wandi. God nima nyana waa wandi waa tamba piliwutndi. ¹⁸God alva ndina maawupmba ndinyangu kat apma vat waligandi. God avla ndina maawupmba ndinyangu kat ndi kat wanjeya vat kwiligandi.

¹⁹God wupma yilindangat ngwuk waigangwuk. Kai walina vat nin kat kwindi. Wungi kat tiga ndi kat kai waneyan manda kat nin kat

sigiyandi waa waigangwuk. 20-22 Manda kat God kat wupma njika waigangwuk. Aw nyaliga nyan kat aw waligandi ndi kat? Wun kat manda kat kupma kwutigamin waa waligandi. Aw nyaliga nyan ndina maawupmba nyaligandi. Ndi kat ana waligandi. Kipma valaa nat aw apma nda naanganjangat kwutigandi. Nat aw kavle nda naanganjangat kwutigandi. ndina sipana. Wuna kimbuk maawupmba ndi kat wata ana sigiywoun waa wandeyan ndina sipana. Siweya nimba kat ana sigiyowun. Kawiga ligiywun waa wandeyan ndina sipana. Wan vak yindeyan nat nimba ndina kimbut maawut vigiyandi. Kwonduo liga nyana waa vigiyandi. 23 Apma vat yetinda vat ndi kat kwivat wandeyan ndina sipana. Nin kat kwunatndi, God yetiga vapmba yetigiyarin. Yetinangat nat nimba waigandi. God nima nyana waa waigandi. 24 God nin kat kwivat waligandi. Juda walinja nimba kat mina yagwa walaa ana kwivat waligandi. Juda ana ndi nat nimba kat nimbun yagwa walaa kwivat waligandi.

25-26 Tamba la nyan Hosia wupma piliwutndi.

Tatwuna nimba ana ndi. mbambala ndi kat wuna nimba ngwuk wagowun. Tat wan nimba kat ana woviyaguga liwun. Mbambala ndi kat waigowun. Ngwuk kat wovigaguga ligowun. Tat wan kavamba ndi kat wandi. Godna nimba ana ngwuk waa wandi. Mbambala ndi kat waigowun. Ngwuk wuna nimba ngwuk. Wun njimbla njimbla liliqa nyan. Wun God wun waa wandi God waa piliwutndi Hosia.

27-29 Tamba Aisaia Juda waa Isrel kat piliwutndi.

Isrelna yelangi nimba nima sakwat nimba tigiyandi. ndina nat juvut nimba kat mina God ndi kat kwunatndi mala kwo ligiyandi. njambwi nyan nima ndinyangu kat nimamba kwiyatapman k8imbut maawupmba sigiyandi. Sigiowun wanda nyaangitmba sigiyandi. Njambwi nyan nina nat nimba silapman yiga yindan nina yelangi aywaa ngiliga yandi.

Sodomo Gomorana ngepmamba la nimba ngilinja vamba ngiliga yanin waa tamba piliwutndi Aisaia.

ISREL WAN APMA NYAANGIT NGINI WUKIYANDI

30-31 Wan nyaangit wutaa angamak yelavikyanin. Juda ana ndi kat nimba tumba God waa vapmba ana yetivat walindi. Mbambala ndi God wan nyaangtit wutaa ndina mbangi wiyo waavi taagandi maa God ndi kat wandi. Wunai liga vla ligangwuk waa God wandi ndi kat tumba Juda waa Isrel walinja nimba God waa vapmba yetivat walindi.

Mbambala God ndi kat wunai liga vla ligangwuk ana wandi. ³² Manda kat ana wandi. Ndinai waa nyaangit wuka ndina mbangi wiyo waavi ana taagandi. Ndi yelavitndi. nina apma njivwamba Godna yelangi wuleilaa ligiyaniin waa yelavitndi. Jisas yandi maa Judana maawut kavle maawut sika yelavika lindi. Kambapmba satnja vla ndina maawut kavle savle yelavika lindi. ³³ Tamba la nyan God waa nyaangit Jisas kambak vla lindangat piliwutndi.

God wandi. judana kavamba Saion walinja kavamba kambak taagawun. Ndi yiga kambak saaka ndalaa kavle vak yindi. saatnja kambak kat ana yelavitndi. Wan kambak kat kita nyan vilaa ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan kavle savle ana yelavikiyandi. ndina mbangi wuk ana yigiyandi waa God wandi waa piliwutndi.

ISREL GOD WAA VAPMBA ANA YETILIGANDI

10 ¹ Yakwa nimba, Juda Godna yelangi wuleinjangat maawut viyalindi, wowun. Wupma God kat wagalaligowun. ² Juda God waa nyaangik kat nimamba kwutaa livat waligandi. Ndi kavle savle yetiga kwutaa livat waligandi. God waa vapmba ana yetiligandi. ³⁻⁴ God waa vak kat kai walaa ndinai waa vapmba yetiligandi. God yeta vak klavat yetindi. Ndinai kwutaa njivwamba klavat yetindi. Kraist yandi, njivwamba klanja vak ngilindi. Kraistna njsvwa kat kita nyana mbangi wiyo waavi taagandeyan God yeta vak klaigandi.

GOD NDINYANGU KAT AYWAA KWUNAPMAK WANDI

⁵⁻⁸ God waa lomba yetiga God yeta vak klanja vak kat Moses tamba piliwutndi. God waa lomba yetinyagingweyan kwo ligiyangwuk waa piliwutndi Moses. Kraist yandi maa wan vak ngilindi. Kraist kwiya kipi vat kingi vat ana ndi. Kraist nyinangwupmba ligandi. Wuna nima njivwamba ndi kat kwutaa kiyawun maa wun kat kwunakiyandi waa ke yelavika. Wan vak kavle vatna. Kraist kwiya kipi vat kingiyan. Kraist kwiya kipi vat vat nina maawupmba yelavita kwundimba waiganin. Wan kipi vak kat mbutigowun. ⁹⁻¹⁰ Ngwutna kwundimba awamba. Jisas wuna njambwi nyana awamba. Ngwuta maawupmba yelavik. Jisas kiyandi maa God ndi kat laak wandi, laatndi. Ngwutna maawupmba nyelavika ngwula mbangi wiyo waavi taagandeyan God waigandi. Wunai liga vla ligangwuk waa waigandi. Gwutna maawupmba yelavika mbukngweyan God ngwuk kat kwunakiyandi.

¹¹⁻¹² Kita nyan Kraist kat ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan Kraist ndi kat ana kai waigandi. Wan nyan kat Kraist kai wandeyan wan nyanan

mbangi wup yigiyandi. Kai ana waigandi. Juda walinja nimba Juda ana ndi nat nimba aywa ndina mbangi Kraist kat wiyo waavi taagandeyan ndi kat kwunakiyandi. God ndina njambwi nyana. Ndi katwagalanjeyan ndi kat ndina apma vapmba kwunakiyandi. ¹³Kita nyan njambwi nyana kat min wuna njambwi nyana min wun kat kwunak waa wandeyan ndi kat kwunakiyandi.

¹⁴⁻¹⁵Ndi katmbangi wiyo waavi taagalapman nimba anda vapmba ndi kat wagalagiyandi. Ndinai waa kwundi wutapman nimba anda vapmba ndina mbangi wiyo waavi taagagiyandi. Nat nyan ndi kat mbutapman yindeyan anda vapmba wukiyandi. Kita nyan nat nyan kat God waa nyaangit yiga ambuk walapman yindeyan ana yiga mbukiyandi. Tamba butnja nyaangit piliwutndi. Nat nimba apma nyaangit mbupmak yanjeyan apma vatna waa tamba piliwutndi.

ISREL GOD WAA NYAANGIT WUPMAK KAT KAI WALINDI

¹⁶God waa apma nyaangit wuka la nimba aywaa wan nyaangit kwutaa lindi? Kai. Tamba kai walnjangat Aisaia piliwutndi. Godna nyaangit mbukwa nyaangit wupmak kat kai walindi waa piliwutndi. ¹⁷God waa nyaangit Kraist kat waa nyaangit wuka linjeyan alipsiga kwutaa ligiyandi. God waa nyaangit Kraist kat waa nyaangit wutapman tinjeyan ana alipsiga kwutaa ligiyandi.

¹⁸Ngwuk kat wagalavat tigowun. Tamba wutndi? Ana wutndi? Awa luwa. Wutndi. Tamba piliwutndi.

God waa nyaangit mbutiga nimba. Ngepma

ngepma yiga mbutndi. Ngepma ngepmamba la nimba wutndi waa tumba piliwutndi. ¹⁹Ngwuk kat nat vak wagavat tigowun. Nat nimba Juda ana ndi God waa nyaangit wutaa kwutaa linja kat Ksrel walinja nimba Juda ndi an vilindi? Tamba Judana njambwi nyan Moses waa vak viga God Juda kat wanda nyaangit wandi. Juda ana ndi nat nimba ngwuk kat kwiwa nyaangit ndi wuka kwutaa lindi maa viga kimbut yiga klavat tigiyangwuk. Juda ana ndi nat nimba tat maawupmba yelavitapman ta nimba ndi. Wunai waa nyaangit ndi kat kwiwun maa ndi kat kimbut maawut tigiyangwuk waa God wandi waa wandi Moses. ²⁰⁻²¹Tamba Aisaia wan vak kat piliwutndi ndino. Juda ana ndi nat nimba kat piliwutndi.

God wandi. Kwatevilaa kwo viga klandi. Juda ana ndi nat nimba kwaka vilivilaa lilindi maa
vinjangat kapmba wawun waa wandi God waa piliwutndi. God wandi. Juda kat kwunapmat
tiliwun maa wun kat kai wandi waa God wandi
waa piliwutndi Aisaia.

GOD JUDANA NAT NIMBA KAT KWUNAKIYANDI

11 ¹Wimgo lat tiga lita val mgwil lat wagaavat tigpwin. God ndina nimba Juda kat kai wandi? Kai luwa. kai ana wandi. Wun kat avi. Wun Isrelna nyan wun. Wuna walanga Ebrahamna. Bensamin wuna yelangi nyana. Wuna ngwatna. God wun kat kai ana wandi. ²⁻³Juda kat ana aywaa kai waligandi. Yagwa waigowun God wanda Juda kat yagwa waigandi. Juda aywaa God kat kai wandi waa tamba wandi Ilaija. Ilaija God kat wandi. Njambwi nyan minai waa nyaangit ngambuliga nimba kat Juda aywaa vatnyandi. Min kat kwunatinja ngay sulindi. Wun kapma ligowun. Minai waa nyaangit wuka liga nimba kai. Wun kat sivat wandi waa wandi Ilaija God kat. Wan nyaangit tamba wukngwuk. ⁴Wandi maa God wandi. Nima sakwat nimba wun kat kai ana wandi. Ndi kat viga ligowun. 7,000 ta nimba Beal walinja waagan kait ana kwunatndi. Kwo ligandi waa wandi God.

⁵Mbambala wungivat sigat. Nat Juda God kat kai ana walindi. God ndina maawupmba yelavita kwutaa kiyandi ndi kat. ⁶God ndina maawupmba awagapma ndi kat kwutaa kiyandi. God ndi kat ana wandi. Ngwuk apma njivwa kwuttingwuk maa apma wenga ngwuk kat kwigiyowun waa ana wandi God. Ndi awagapma ana kwindi waa waigenin.

⁷⁻⁸Wan nyaangit witaa amga, al uogouamim waa yelavikyanin. Isrel aywaa God tiga vak kat kwaka lindi. Aywaa ana klandi. Ndina nat nimba mina klandi. God waa nimba mina klandi. Nat nimba klavak kat ndina mbangi kilipangi yindi. Tamba kilipangi yinja vak kat piliwutndi.

Wan kilipangi ya vat god ndi kat kwindi. Mini viga
waan wutapman tinjangat kwindi. Kan njimbla wupma
ligandi

waa tamba piliwutndi. ⁹⁻¹⁰Devit ndina wupma Juda kat tiga God kat piliwutndi wungi vak kat.

Juda yetilinja maawut ndi kat woseka waligandi.
Yetinja maawupmba yetinjangat mina ava yambi
ana viligandi. Wungi kat tiga min ndi kat asi
mila. Mina ava yambimba minimba ana vilignadi.
Ndina kavle savle yelavitnja vak vali mbundi nda
vatna. Maapmba taagalaa yeti vla yetigandi.

JUDA ANA NDI NAT NIMBA GODNA YELANGI WULEINJA VAT

¹¹⁻¹²Ngwuk kat nat vak wagalavat yigowun. Manda kat Juda kavle savle yelavitnja vat yindi. Nimamba kavle yinjangat kavle savle yelavitndi? Kai luwa. Ndi God kat walindi maa Juda na ndi nat nimba God waa nyaangit kwutaa lindi maa Juda waigandi. Nina nda sikwutndi

waa waigandi. Wupma walaga ndino klavat tindi. Juda kai walindi maa ngepma ngepmamba liga nat nimba God waa nyaangit wuka kwutaa lindi. Wan apma vatna. Juda walinja nimba aywaa Godna yelangi wuleinjeyan apma nglei vatna.

¹³⁻¹⁴ Wuna njivwa kingiyan. Juda ana ndi nat nimba ngwuk kat God waa nyaangit yiga mbutigowun. Wuna njivwa tindangat Juda kat mbutigowun. Manda kat ndi kat wupma mbukwun. Godna yelangi wuleinjangat mbukwun. ¹⁵ Juda Godna yelangi wuleivak kat kai wanjangat Juda ana ndi nat nima sakwat nimba Godna yelangi wuleindi. Juda yeta kavle vat Juda ana ndi nat nimba kat apma vat kwunatndi. Juda Godna yelangi wuleinjeyan kiya nyan laatnda vak vla ligiyandi. ¹⁶ Ebrahim ndina nyangu ndina ngwak God waa nyaangit wuka liga Godna yelangi wuleigiyaa, Ebrahim angwa mi vla lindi. ndina nyangu sandi mi vla lindi. Angwa mi Godna nda lindi. Sandi mi Godna nda anagandi ligiyaa.

¹⁷ Wundi Juda taamba kandi mi vla ligandi. Wan mina nat sandi God kalika kwagalandi. Ngwuk Juda ana ngwuk avla watna mina sandi vla ligangwuk. God ngwuk kat kwutaa kalitaa yiga sigilindti. Wupma ngwuk tagula vat tigiyangwuk. ¹⁸ Ngwuk ana waigangwuk. Nin apma nimba linangat God nin kat sigilindti waa ana waigangwuk. Yelavik ngwula. Angwa mi ngwuk kat kwutaa ligandi. Ngwuk angwa mi kat ana kwutaa ligangwuk. Ngwuk sandi mi ngwuk.

¹⁹⁻²⁰ Ngwuk waigangwuk. Nin kat sigilivat tamba la sandi kalitndi. ngiyambak waigangwuk. God waa nyaangik kat ndina mbangi kilipangi yindangat kalitndi. Ngwuk God waa nyaangik kat ngwutna mbangi wiyo waavi taagandangat God ngwuk kat sigilindti. Nin apma nimba nin waa ke waga. God nin kat apma vat yindi waa awamba. ²¹ Tat ta sandi God kalitndi. God waa nyaangik kat ngwula mbangi kilipangi yindeyan ngwuk kat kalikiyandi. God. ²² Yelavik. God apma vat yiligandi. Mandip mandip ana yiligandi. Ndinai waa nyaangit wutapman tigiyaa nimba God ndi kat sigiyandi. Ngwut ndinai waa nyaangik kat wuka lingwangat God ngwuk kat apma vat yigiyandi. Ndina kwundi wutapman yingweyan ngwuk kat kalikiyandi. ²³ God kalikna Juda ndinai waa nyaangik kat ndina mbangi wiyo waavi taagandeyan ndi kat God sigiligiyan. ²⁴ Nat mina sandi kalitaa mandip mimba sigilindeyan nima njivwa. God wan vak ngwuk kat yindi. Wan mina sandi kalitaa ak wumba sandimba sigilindeyan nima njivwa ana ndi. kalitaa ndi Juda God kat yandi maa sigilindeyan wan nima njivwa ana ndi.

GOD JUDA KAT KWUNAKIYANDI

²⁵ Kita mbaapma nimba wupma ke yelavikngwa. Nin apma nimba. Juda kavle nimba ndi waa ke yelavikngwa. Ngwuk kat kita nyaangit mbukiyowun.

Awuk ngwula. mbambala Isrel ndi God waa nyaangit ana wuka ligandi. Ngini Juda ana ndi nat nimba Godna yelangi wuleigiyaa nimba aywaa wuleindi maa Juda wuka ligiyandi. ²⁶⁻²⁷Juda ana ndi nat nimba wuleindi maa Isrel ndi wuleigiyandi. Wuleinjeya vak kat tamba piliwutndi.

God Juda kat wandi. Ngwula kita nyan ngwuk kat yalaa kwunakiyandi. Jekopna yelangi nimban kavle vak kat yalaa silimbwigiyandi. Ngwuk kat apma vat yigiyowun wawa vat yiweya njimblamba ngwutna kavle vak kat silimbwigiyowun waa God wandi waa tamba piliwutndi. ²⁸Mbambala God waa nyaangit mbutin in maa Juda wan nyaangik kat wupmak kat kai waga God kat kao ligandi. Wungi kat tiga ngwuk God waa ndi kat walaa kimbik kwutndi. Ndina walanga kat wupma wandangat Juda kat kwunakiyandi. ²⁹God kwukiyowun waa wandeyan kwukiyandi. God kwigiyowun waa wandeyan kwigiyandi.

³⁰⁻³¹Tamba ngwuk God kat kai walingwuk. Mbambala ndinai waa nyaangit wuka ngwutna mbangi wiyo waavi taagandangat ngwuk kat apma vat yiligandi. Ndi Juda kai walindi maa ngwuk wutingwuk. Mbambala Juda ndi God kat kai waligandi. ngini God waa nyaangit wutnjeyan ndi kat apma vat yigiyandi. Ngwuk kat apma vat yinda vla ndi kat apma vat yigiyandi. ³²Tamba God ndinyangu kat wandi. Ngwutna maawupmba yeti ngwula. Ngwutna maawupmba wun kat kai wangweyan ngwutna sipana waa God wandi. God manda kat wupma wandi. Kavle vak kwagalalaa kupi maawut siknjangat God wupma wandi. God ndi kat apma vat yivat wandi.

GOD NIMA NYANA WAA WAIGANIN

³³God nima nyana. Kwanda kwanda mbundi nyana. Ndina maawut tagula maawutna. Ndina maawupmba yelavitnda vak kandana vigiyaa. Ndinai yeta vak kandana vigiyaa. Va nyan kai. ³⁴⁻³⁵Tamba God waa nyaangit wupma piliwutndi.

Godna maawut anda nyana vigiyaa. Vi nyan kai. God kat kandana wandi maa kwut nda kwutndeya. Wa nyan kai. Kandana kwi nda kwiya awat God kat kwindeyan. Kwi nyan kai

waa tamba piliwutndi. ³⁶God ksipmana nda aywaa kwutndi. God wandeyan laataa kwo ligiyandi. God wandeyan kiyaigandi. Wan nda aywaa ndina nda. Ndi nima nyana. Ndini si katsoga kwunapmak tiganin. Apma vatna.

MBANGI MAAWUT GOD KAT AGWI NGWULA

12 ¹Ngwuk yakwa nimba ngwuk kat wowun. Ngwutna mbangi maawut God nat agwi ngwula. Godna njivwa kwupmakat agwi

ngwula. Nat vak kat kwagalalaa kapma vat lingweyan apma vat wun kat kwinguwuk waa God waigandi. Nin God kat mbangi maawut manda kat kwilapman nda? ² Wan kipmana vapmba ke yetilingweya. Kupi maawut klalaa mandip nimba tigiyangwuk. Ngwutna kupi maawupmba Godna maawupmba apma vat viga wuka yetigiyangwuk.

GOD NIN KAT MANDIP MANDIP NJIVWA KANSAGA KWINDI

³ God wun kat simaganda nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. Wun apma nyan njambwi nyan wun waa wata yelavitingweya. Ngwutna njambwi liga vat siga naguga vivat wangweyan ngwuk kat God kwinda vak kat yelavikiyangwuk. ⁴⁻⁵ Nina mbangimba nima sakwat nda ligandi. Waan mini ndaama apma ligandi. Ndi kapma njivwa liga nda ndi. Kraistna yelangi wungi vatna. Ndina kita yelangimba nima sakwat nimba ligandi. Kapma kapma njivwa kwutiga nimba wupma ligandi. Kita nyan kapma lindeyan apma njivwa ana kwukiyandi. Nat nimbonala kitamba lindeyan ndi aywaa apma mandip mandip njivwa kwukiyandi.

⁶ God nin kat kita kita mandip njivwa kansaga kwindi. God waa nyaangit nat nimba kat mbutneya njivwangwuk kat kwindeyan yiga mbukiyangwuk njimbla njimbla. Nima sakwat nyaangit kwindeyan nima sakwat njimbla yiga mbukiyangwuk. ⁷ Nat nimbonala kwangweya njivwa kwindeyan ndina lak kwalaa ligiyangwuk. Nat nimba kat simagangweya njivwa ngwuk kat God kwindeyan apma vat simagaiyangwuk. ⁸ kwutnjeya njivwa mbutnangat God ngwuk kat wan njivwa kwindeyan kwutnjeya njivwa nimamba ambuk. Ngwutna kwanda kwanda nima sakwat tiga God ngwuk kat nat nimba kat agwi wandeyan nimamba agwi. Nat nyana njivwa viga linea njivwa God ngwuk kat kwindeyan ngwuk simblan ana viga ligiyangwuk. Nat nyanan maawut kwunatngweya njivwa God ngwuk kat kwindeyan woviyaguga kwunakiyangwuk.

⁹ Nat nimba kat woseka waa ke woviyaguga liga. Woseka walapman nimamba woviyaguga ali. Kavle vak kat kai awa. Apma vat mina kwutaa ali. ¹⁰ Nat nyana kat ngwutna yakwa nyan vla lindangat ndi kat woviyaguga ali. Ndina si kwuselakiyangwuk.

¹¹ Ngwutna njivwa kat ngwutna mbangi kilipangi ke yinda. Ngwutna njambwi nyana njivwa nimamba agwut.

¹² God ngwuk kat yigiyaa vak kat yelavika woviyaguga ligiyangwuk. Ngwuk kat nima vat yinjeyan ngwutna maawut ke viyandi. Njimbla njimbla God kat wagala.

¹³ Godna yelangi nimba kita nda lapman tinjeyan ndi kat agwi. Ngwutna ngay liga kava yaiga nimba kat awa. Wuna ngaymba nao kiga sindu agwa waa awa. ¹⁴ Kita nyan mina si viyasandandeyan wupma ke yiga ndi kat. God kat ndi kat wagala. Ndina si kwutaa God kat awa. Ndi kat apma vat ay awa.

15 Kita nyan ndi kat apma vat yandeyan ndi kat solat asi. Kita nyan ndi kat kavle vat yandeyan ndi kat miwa ay.

16 Nat nimbonala apma vat njivwa kwuka yeti. Wun nima nyan waga avla mina si kwuselapmak kat ke ngambuga. Kwo liga nimbona yeti. Wun aywaa savega ligowun ke yelavika.

17 Kita nyan ngwuk kat kavle vat yindeyan ndi kat awat kavle vat ke yiga. Apma vat mina yeti. Ngwulai yetiliga vat viga waigandi. Ndi apma vat mina yetiligandi waa waigandi. **18** Nat nimba kat ke yiga waleaga. Yigumba ngwaama nyan vla livat wawun waa awa. **19** Wuna ava nimba, ngwuk kat yinjeya vat ndi kat ke yiga. Ngwutna kimbuk maawut kwagalalaa ligiyangwuk. God ndi kat awat yigiyandi. **20** Ngwutna nimingi wundi kat tindayan ndi kat kiginda agwi. Ngu kiga yiga lindeyan ndi kat ngu agwi. Wungi vak vak yelingweyan yinda vak kat ndina mbangi wuk yigiyandi. **21** Wan kavle vak ngwuk kat kwulatandi. Apma vak yiga wan kavle vak kat kwulakiyangwuk.

GAVMANA NYAANGIT AWUPMBA NGWUK

13

¹ Gavmana nyaagit awupmba ngwuk. Gavman kwo ana ligandi. God wandi, ligandi. ² Gavman kat kai wangweyan God waliga nyaangik kat kai waligangwuk. Gavman kat kai wangweyan kavle vat klaigangwuk. ³ Viga la nimba apma vat yetiliga nimba kat ana nima vat kavle yiligandi. Kavle vat yetiliga nimba kat mina nima vat kavle yiligandi. Apma vat yiga yetingweyan viga liga nimba kat ana vakiyangwuk. Apma vapmba yetiligandi waa ngwuk kat waigandi. ⁴ Viga la nimba Godna njivwa kwutigandi. Apma vapmba yetingweyan ngwula mbangi ndi kat wingweyan vak vak yigiyandi. Kavle vapmba yetingweyan nin kat ana nima yigandi waa wata yetilingweya. Nima vak ngwuk kat yigiyandi. Kavle vat yiga yetiliga nimba kat Godna kimbut maawutmba nima vat yigiyandi. ⁵ Kita nyan Godna kimbut maawupmba wun kat nima vat yivak kat kai wandeyan ndi wan nyan apma vapmba yetigiyandi. Apma vapmba yetingweyan apma vapmba yetiliganin waa maawupmba yelavika yetigiyangwuk. ⁶ Wungi vapmba yelavika wan takis lingweya sanya ngwuk yaagi limbangwuk. Wan viga la nimba Godna wa vapmba klaligandi wan takis sanya. ⁷ Ngwuk mandip mandip nda mandip mandip nimba kat kwutaa kwigiyangwuk. Takis sanya klaliga nyan kat ndi kat takis sanya kwigiyangwuk. Kastamba liga sanya klaliga nyan kat wan nyan kat kastan kat sanya kwigiyangwuk. Kita nyan njambwi nyan tindayan ndina si kwusolaa yetigiyangwuk. Ndina si kat ke viyesendaga.

NAT NMIBA KAT KWUNAKA WOVIYAGUGA YETLIGA NYAN GOD WAA LOMBA YETLIGA NYANA

8 Ngwut nat nyan kat ke kwo nda waga klangwa. Ngwuk kita nda mina nat nsmba kat awat kwigiyangwuk. Ngwuk awat sowat kwunaka

awat sowat woviyaguga ali ngwula. Nat nimba kat kwunaka woviyaguga yetingweyan God waa lomba yetilangwuk. ⁹Godna lo kupma wandi. Sikwuka yambisik yiga ke yetiga waa wandi. Nat nayana nda kat vilaa klavakat ke nimamba yelavika waa wandi. Nat nima sakwat nyaangit wandi. Wan nima sakwat nyaangitna angwa nyaangit kupma ligandi. Min mina mbangi kat vilaa woviyaguga yetima vla nat nimba kat wupma woviyaguga yeti mila. ¹⁰Nat nimba kat woviyaguga lingweyan ndi kat kavle vat ana yigiyangwuk. Ndi kat God waa lomba yetigiyangwuk. ¹¹Ngini la liga nandinya tamba ngway tolaligandi. Viligangwuk. Ngwuk sindu kwa nimba vla ke lingwa. Mini sigi sagika viga liga nimba vla ali ngwula. Jisasna mbaapma wuleina njimbla wan yaiga nandinya wata ana ngway tolalindi. Kan mbambala nin kat kwunatndeya nandinya tamba ngway tolagandi. Viligangwuk. ¹²Kan tamba ngambi ngana. Nya lamba wokevat yigandi. Ngi kat tiga yilina kavle vat aywaa kwagalaa viga ligiyanin. Apma vat mina yetigiyinan. ¹³Nin apma vapmba yetigiyinan. Yetina vak nima sakwat nimba viligandi. Pagwuga ana yetiliganin. Kapmba yetiliganin. Nin nima ngu nimamba ana kigiyinan. Kilaa ana tungwengwan yiga yetigiyinan. Nin ana sikwuka yambisik yiga yetigiyinan. ¹⁴Nina njambwi nyan Jisas Kraist yeta vak vla yetiliganin. Nina mbangi waiga vapmba ana yetigiyinan.

NAT NIMBA YIGA YETHNJA VAK KAT KE SIGA NAGUGA

14 ¹Kita nyan ngwutna lotu yavat tindi, ndi kat ke kai waa. ndi kat kiyalaa kavle vat yetiligamin waa ke waa. ²Nat nimba kiginda aywaa kivat yelavika ligandi. Nat nimba kiginda kivak kat kai waligandi. Awat sowat ke njikngwa. ³Ngwuk kiginda kiliga nimba kiginda kilapman nimban si ke viyesandaga. Ngwuk kiginda kilapman nimba kiginda kiliga nimban si ke viyesandaga. Aywaa Godna yelangi nimba tigangwuk. Ndi kat ke kai waa. ⁴Ndina njivwa ana viga ligangwuk. Ndi Godna njivwa kwutiga nimba ndi. God ndina njivwa viga ligiyanidi. Ngwuk kavle njivwa apma njivwa kwutigwuk God viginandi. Apm njivwa kwutigamin kavle njivwa kwutigamin ndi God waigandi. Nin ana waiganin. Apma njivwa kwutinda God ndina lak kwandi.

⁵Nat nimba nat maawut yelavikandi. Kita nandinya God kat yelavikiyanin lotuvak kat. Nat nimba waigandi. Manda kat. Nandinya aywaa God kat yelavikiyanin. Wovuna ndina yelavik vapmba yetigiyandi. ⁶Kita nyan nandinya kita God kat yelavipmat tindayan apma vatna. Kita nyan waagan kat kwinja kiginda kindeyan God kwiya kiginda waa yelavita kigiyandi. Apma vatna. Kita nyan waagan kat kwinjeya nda kivak kat ndina maawupmba God kat yelavita kai wandeyan apma vatna.

⁷⁻⁸Kwo linangat God nin kat ana kwutndi. Kwo wundumba yinangat ana kwutndi. Ndina njivwa kwutnangat nin kat kwutndi. Wundumbu

yineyan ndina ngepmat yigiyandin. ⁹Jisas Kraist kiyaga wundumbu yilaa laatndi. Wungi kat tiga kiya nimba, tiga nimba, ndina njambwi nyanat tigiyandi.

¹⁰Kita yelangi nimbanan si ke viyesandaga. Yelavik. ngini Jisas Kraist nin kat kita kita nina njivwa vigiyandi wenga kwivak kat. ¹¹Tamba piliwutndi.

God wandi. Ndinyangu aywaa wun kat yaa yilaa maak silandagiyandi. Silandaga God nima nyan min waa God wandi.

¹²Nin aywaa kita kita God kat waiganin.

KITA MBAAPMA NYANA MAAWUK KAT KE KAVLE VAT YIGA

¹³Wungi kat tiga nat nyan kat kavle vat yimin waa ke waa. Min mino apma vat yeti. Mina kita yelangi nyan kita vak kat wan vak kavle vat wandeyan wan vak ke yiga. ¹⁴Kan wimbu waagan kat kwinjan kavle ana ndi. Apmana. Wuna maawupmba ana wowun. Ngwuk ngwutna maawupmba wan nda kavle nda waa yelavikngwelian kwagala. ¹⁵Mina kita livi nyan wimbu kivak kat kai wandeyanb kilimin, vindeyan min kat kimbut yiga tigandi. Min kimeyan ndi kat apma vat ana yimin. kimeyan mina kita livi nyana maawut avla kavle yigiyandi. ndi kat manda kat kavle vat yeigayamin. ¹⁶Min yilima vat wan apma vatna walimin. Nat nimba vinjeyan kavle vatna waligandi. Wan vak ke yiga. ¹⁷Godna nda kiginda ana ndi. Godna vak kingiyandi. God ta vla tinja vak, kimbik kwukna vak, Godna waagan kwiliga nolin ngwandiga solat sineya vak. Godna vak kingiyandi. ¹⁸Jisas Krisit ya vapmba yetingweyan God apma vat yetigangwuk waa waigandi. Ngwutna kita livi nimba apma vat yetigangwuk waa waigandi.

¹⁹Awat sowat kimbik agwuk ngwula. Nat nimbanan si kwuso ngwula. ²⁰God ndina maawut apma vat kwunatndi. Manda kat wimbu kiga ndina maawut kavle yigiyangwuk. Viga yelavik ngwula. Wimbu kiginda kavle ana ndi. Wimbu kiga nat nyana maawut kavle ymeyan kavle vatna. ²¹Mina kita livi nyan wupma yelavitgandi. Wimbu kiga nima ngu kiga kinjeyan kavle vatmba wupma yelavitnjeyan ke kiga. Apma kimeyan ndi God waa nyaangit anagandi kwagalagiya. ²²God min kat wanda maawupmba yeti. Kita nyan kan yetiwa vak apma vat ana ndi yelavitndeyan ana nglaatndi. Kavle vatna. ²³Wimbu anagowun kigiyaa. E? Ana kigiyowun? Waa yelavitndeyan kavle vatna. Yetinda vak kat ndina mbangi ana wiyo waavi taagaligandi. Mbangi kilipangi yindi, yetinda vat kavle vatna.

KRAISTNA MAAWUPMBA YETI NGWULA

15 ¹Ngwuk wimbu kiliga nimba kilapman nimba yetiliga vapmba yetingweyan wovuna. Ngwutna yelavik vapmba ke yetiga. ²Nat

nyana yelavik vapmba yeti. Ndina yelavik vapmba yetingweyan ndi God waa nyaangik kat kai ana waigandi. ³Jisas Kraist wan vapmba yetindi. Ndina maawupmba ana yetindi. Tamba la nimba Jisas kat piliwutndi. Nat nimba ndi kat kavle vat yinjangat yandi waa ndi kat piliwutndi. ⁴God tamba piliwuta nyaangit kwo ana piliwutndi. Nin kat simagavat piliwutndi. Tamba la nimba God ndina lak kwandi viliganin. Ngi kat tiga nina lak kwaigandi viliganin. ⁵God nina lak kwaga apma vat kwiligandi. Savagu maawut nin kat kwiligandi. Kwindi, maa nin kita vat apma vat tigianin. Kwindi maa Krasit yinda vapmba yetigianin. ⁶Wan vapmba yetineyan kita nyaangitmba yetiga waiganin. God min nima nyan min, njambwi nyan Jisas Kraist min nima nyan min kita nyaangipmba waiganin.

JUDAGWI NAT NIMBA KAT GOD NDI KAT KWUNATNDI

⁷Kraist ngwuk kat yagwa wandi. Wungi kat tiga awat nina lotu yagwa waa awamba. ⁸God Judana ngwak kat paatna nyaangit ngambuvat Kraist Juda kat yandi. ⁹Ngambundi maa Juda ana ndi nat nimba wandi. God ndi kat apma vat yindi, wandi nat nimba. Wan nyaangit tamba piliwutndi.

Wuno nat nimbo Juda ana ndi God kat waiganin.
Mina si waga wamak kwundi waiganin
waa tamba piliwutndi. ¹⁰Nat nyan piliwutndi.

Ngwut Judanana solat asi

waa piliwutndi.

¹¹ Ngwuk Juda ana ngwuk Godna si kwuso. Ngepma ngepmamba liga nimba ndi kat swamba. Min apma nyan min waa awa
waa piliwutndi. ¹²Aisaia Jisas kat piliwutndi.
Jesina yelangi nyan ligiyandi. Juda ana ndi nat nimba kat laataa viga ligiyandi. Ndi kat waigandi.
Nina lak kwaigandi waa waigandi
waa piliwutndi. Aisaia. ¹³God waa nyaangik kat ngwula mbangi wiyo waavi taagaligandi. Solat singweya vat apma maawut tingweya vat ngwuk kat God kwindangat wagalaligowun. Godna waagan ngwutna maawut ngwandindi maa God waa nyaangik kat ngwula mbangi nimamba wiyo waavi taagagiyandi.

POL NDINA NJIVWA KAT YELAVIKA SOLAT SIGA NOLIN NGWANDILIGANDI

¹⁴Yakwa nimba ngwuk apma nimba ngwuk. Savagu maawut tiga nimba ngwuk. Ngambuwa nyaangit tak tamba wuka lingwuk. Wuka

liga awat sowat simogwingwuk. ¹⁵⁻¹⁶ Ngwula maawut tivilandi. Wungi kat tiga wan vak kat piliwutwun. God apma vat wun kat wandi. Wandia maa Jisas Kraistna njivwa kwutiga nyan wun. Wungi kat tiga ngwuk kat piliwutwun. Juda ana ndi nat nimba kat mbukwan kat God wun kat mbutndi. Wuna njivwa kingiyand ndi. Godna vak Juda ana ndi wutapman tiga nimba kat ndi kat Godna nyaangit mbuka kiaya ndina mbaapmamba taagagowun. Godna waagan ndi kat apma vat yetinjangat kwunatigandi. ¹⁷ Godna njivwa kwukwa njivwa Jisas Krasitna imba kwukwun. Wan njivwa kat wuna mbangi wup ana yigandi. ¹⁸ Nat nimba Godna njivwa kwutinjangat ana waigowun. Godna njivwa kwukwangat mina waigowun. Ndi kat wowun maa God waa nyaangitmba yetindi. Ndi kat wowun maa God waa nyaangitmba yetindi. ¹⁹ Ndi kat mbukwun. Wunai yeta vak vindi. Kwunatiwa vak simogwiwun, vindi. Wan vak aywaa Godna waagan tavindi maa kwukwun. Jerusalemba liga Ilirikam yiga kan nyaangit mbutiwun. ²⁰ Kraistna si wutapma tiga nimba kat yiga mbupmat wowun. God waa nyaangit kwutaa liga nimbanan ngepmat yiga mbupmak kat kai wowun. Nat nyan ndi kat tamba mbutndi. ²¹ Tamba Aisaia yuwa vapmba piliwutndi.

God kat wutapman nimba wukiyandi. God kat vilapman nimba vigiyandi
waa piliwundi Aisaia.

POL ROMBA LIGA NIMBA VILAA SPENAT YIVAT WANDI

²² Kan njivwea wun kat kematindi maa tiwun. Ngwuk kat ana yaa viwun. ²³ Kan kavana njivwa tamba ngiligandi. Naambi nima sakwat kawiga liwun. Mbambala lamba laapkowun ngwutnalak yivak kat. ²⁴ Spen walinja ngepmat yivat tigowun. Yiga ngwutna ngepmata Rom kawivat wowun. Yuisolaa ngambuga liga ngwuk kat kwagalalaaa yigiyowun Spenat.

²⁵ Tat Jerusalemat yigiyowun. Jerusalemba liga Godna yelingi nimba kat kita nda kwivat yigiyowun. ²⁶ Jerusalemba liga nat nimba nao kiginda lapman tindi. Wungi kat tiga Masedonia Akaiamba liga Juda ana ndi Godna yelingi nimba kat nimbundawi kwindi. ²⁷ Kwivat wandi, wovuna wowun. Tat Jeruslemba la Juda God waa nyaangit wuka lindi. Juda ana ndi nat nimba kat yiga mbutndi. Awat sowat nimbundawi kwinjeyan wovuna wowun.

²⁸ Wunamba kwindi, yiga agwi wandi. Ndi kat kwilaa Spen yigiyowun. Ngwuk kat vivat yigiyowun. ²⁹ Ngwuk kat mbukweya nyaangit njambwi nyan wun kat mbukiyandi. Viligowun.

³⁰ Jisas Krasit nin kat apma vat yindi. Godna waagan nina maawut ngwandindi maa awat sowat woviyaguga liganin. Wungi kat tiga yakwa nimba ngwuk kat wagalagowun. Wun kat tiga God kat wagala ngwula.

31 Nat Jeruslemba liga nimba God kat kai waliga nimba ndi. Wun kat anagandi sigiyaa. Wun kat tiga nima nyan kat wagala. Jerusalemba liga Godna yelangi nimba ndi kat kwiweya nda anagandi klaiga. Wun kat tiga nyan kat wagala. 32 Kwiweya nda klanjeyan nolin ngwandiga ngwutna ngepma yaigowun. God wandi, yaigowun. Yawun maa awat sowat maawut kwunkiyanin.

33 God nin kat apma maawut kwiligandi. Ngwutna lak God kwandangat wagalaligowun. Ngiyambak.

POL NDI KAT APMA NANDINYA WANDI

16 1-2 Senkriamba liga tagwa Fibi ngwutna ngepmat yigiyali. Nima njivwa lotumba kwuti. Li kat yagwa awa. Ngwutna yakwa lagwat li. Nima sakwat nimba kat kwunaka wuno wun kat yagwa awa. Ngwutna yakwa lagwat li. Nima sakwat nimba kat kwunaka wuno wun kat kwunatigali. Wungi kat tiga li kat kwunak.

3-4 Priska Akwila kat apma nandinya awa. Mbik wunonana Kraistna njivwa kwutiga nyan mbik. Wun kat kwunapmat tiga kiyavat yimbit. Mbik kat yelavika woviyaguga liwun. Juda ana ndi nat nimba God waa nyaangit mbukwa nimba mbik kat woviyaguga lindi. 5 Mbitna ngaymba yisolaa godna yelantgi nimba kat apma nandinya awamba. Wuna ava ndu Epinitas ndi kat apma nandinya awamba. Wuna ava ndu Epinitas ndi kat apma nandinya awa. Esia walinja ngepmamba tat Godna kwundi wuka yeta nyan ndi.

6 Maria kat apma nandinya awa. nimamba ngwuk kat walaa njivwa kwuti.

7 Wuna ngepma nyan mbit Andronaikas Junias mbik kat apma nandinya awa. God waa nyangit mbutnangat kalabusmba kita vat tinin. Apma nyan mbik. Mbik kat aposel waligandi. Mbit tak Godna yelangi wuleimbit. Wun ngini Godna yelangi wuleiwun.

8 Amplietas kat apma nandinya awa. Godna nyana. Ndī kat woviyaguga ligowun. 9 Nin njivwa kwutiga nyan kat Eban kat apma nandinya awa. Stekis nimbun kat awa. Ndi wuna ava nyan.

10 Apelis ngwutna ngepmamba ligandi. Ndi apma nyan ndi. God ndi kat apma vat yindi waa waligandi. Ndi kat apoma nandinya awa. Aristobyulasna ngaymba njivwa kwutiga nimba kat apma nandinya awa.

11 Wuna yelangi nyan Herodion kat apma nandinya awa. nasisasna ngaymba yetiliga Godna yelangi nimba kat apma nandinya awa.

12 Traifina Traifosa kat apma nandinya awa. Njambwi nyana njivwa kwutiga nyan mbit. Pesis nimbun kat awa. Ndi njambwi nyana njivwa kwutiga nyan ndi. 13 Rufas kat apma nandinya awa. Nima nyan wandi, Godna yelangi wuleindi. Ndina nyime kat apma nandinya awa. Wuna nyime vla ligali.

¹⁴ Asinkritas, Fligon, Hemis, patrobas, hemas ndi kat apma nandinya awa. Ndinanala Godna yelangi nimba nimbuñi kat awa.

¹⁵ Filologas, Julia, Neriala, ndina nyangenala, Olimpas, ndiinanala liga godna yelangi nimba kat apma nandinya awa.

¹⁶ Awat sowat taamba agwut ndinonala. Kan ngepmana lotumba liga nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi.

¹⁷ Yakwa nimba, kavle nimba kat yigumba avi ngwula. Wan nimba kao veiliga nimba ndi. kavle vak ngambuligandi. Jisas Kraist waa apma nyaangit ana mbutigandi. Kavle nyaangitmba mbutigandi. Ndi kat kwagala. ¹⁸ Wan nimba nina njambwi nyan Kraistna njivwa kwutiga nimba ana ndi. Ndina kavle maawupmba yetiligandi. Maawut sitapman nimba ndinai waa nyaangit wuka kavle maawut yelavika ligiyandi. Wan kavle nyaangit mbutiga nimba maawut sitapman nimba kat ngwuk apma maawut tiga nimba ngwuk waa waligandi. Wandi maa maawut sitapman nimba yelavitigandi. Ndi apma nyaangit ngambulinja waa yelavitigandi. Wungi kat tiga maawut sitapman nimbania maawut kavle vat yelavitigandi. ¹⁹ Ngwutna maawut wupma ana yigiyandi. God waa nyaangiik kat ngwutna mbangi nima vak wiyo waavi taagaligandi, aywaa viligandi. Ngwutna vak viga wovun solat siligowun. Kavle vak kwagalalaa apma vat yeti ngwula. ²⁰ God Seten walinja waagan kat veigniyagiyandi. Ngwuk ndi kat kwulakiyangwuk. Njambwi nyan Jisas Kraist yinda apma vat klaangwuk.

²¹ Timoti wunanala njivwa kwutiga nyan, wuna yelangi nimba lusias, Jeson, Sosipata ngwuk kat apma nandinya waligandi.

²² Wun Tetias Pol wan nyaangit ngambundi, wuna taamba piliwitigowun. Wun ngwutna kita yelangi nyan wun Godna yelangi. Wun ngwuk kat apma nandinya waligowun.

²³ Gaias ngwuk kat apma nandinya waligandi. Ndina ngaymba yetigowun. Ndina ngaymba yisoga lotu liga nimba apma nandinya ngwuk kat waligandi. Erastas wan ngepmana takis sanya viga liga nyan ngwuk kat apma nandinya waligandi. Nina yakwa nyan Kwotas nimbuñi waliga. Ndi Godna yelangiimba liga nyana.

²⁴ Apam nandinya ali ngwula. Njambwi nyan Jisas Kraist qawagapma apma vat kwinda vat klaangwuk.

NGINI LA NYAANGIT

²⁵⁻²⁷ Jisas Kraist kat mbukwa apma nyaangit wukngwuk maa God ngwuk kat kwondu kwigiyandi. Wan apma nyaangit tamba la nimba pagwuga piliwitndi. Nima sakwatnaambi wan nyaangit pagwula lindi. Mbambala wan nyaangit kapmba ligandi. Wan nyaangit wuka yetigiyandi. God kapma ligandi. God apma maawut sika ligandi. Ndi kat waigowun. Njimbla njimbla apma vat tiilgiyamin waa waigowun. Jisas Kraistna simba waigowun. Ngiyambak. kavle vat yelavitigandi.